

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekszáma száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földmívelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 41. szám.

Október hó 9

A falvak, tanyák népe követeli: Vissza a Felvidéket!

Amikor a két évtized óta mindig borus magyar égen felcsillant a reménységnek első sugara és egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a hazugságra és ámtásra alapozott, terrorral fenntartott „mozaik állam”, Csehszlovákia végzete beteljesülése felé halad, a Falu-Gazdaszövetség országos szervezete, a falvak, tanyák népe egy emberként mozdult meg, hogy hallassa szavát és lélekemelően magasztos formában juttassa kifejezésre a nagy magyar vágyát:

Vissza a Felvidéket!...

A budapesti, szeptember 21-iki nagygyűlés után az ország legkisebb falujában is, óriási lelkesedéssel mellett egymásután zajlottak le a két évtizedes igazságtalanság jóvátételét követelő gyűlések és a táviratok száza érkeztek be a Falu-Gazdaszövetség központjához, kérve, hogy

a Szövetség vezetősége az izzó hazafiasságot, nagy lelkesedést, megújuló hitet és töretlen elszántságát kifejező táviratokat juttassa illetékes helyre, majd pedig, amikor Imrédy Béla miniszterelnök rádiószózata elhangzott, a falvak, tanyák népe egyenesen Magyarország miniszterelnökehez fordult minden magyar leghőbb kívánságával, követelésével:

Vissza a Felvidéket!...

Megható és lélekemelő tudat, hogy a magyar föld szerelmesei, az

öslakosság milliói, azok, akiknek ősei is, ők maguk is háboruban vért, békében verejtéküket hullatták az ezeréves huza megszentelt földjére, ilyen lelkesedéssel, fegyelmezettséggel egységesen sorakoztak fel a sorsadöntő órákban a kormány mögött és megmutatták, hogy

a sokat emlegetett turáni átok hatása ezekben a történelmi időkben nem bontja meg a magyarság sorait. Ebben az országban mindenki, szegény és gazdag, egy szívvel és egy lélekkel imádkozza, kéri — ha kell — követeli:

Vissza a Felvidéket!...

Ez az egység, ez a hit, ez a fegyelmezettség az, ami megszorozhatja a maroknyi, a világháborúban elvérzett, attól kezdve pedig két évtizeden át sanyargatott magyarság erejét.

Ne engedje senki, hogy ezt az egységet, akármilyen jelszavakkal bárki is megbontsa.

Az ország vezetői csak akkor szerezhetnek érvényt a nagyvilág előtt a magyar akarásnak, a Szent Jobb szentévi csodatételének csak akkor lehetünk részesei, ha fegyelmezetten, egységesen sorakozunk fel a hivatott vezérek mögött a nagy magyar kívánság jegyében:

Vissza a Felvidéket!...

(b. k.)

A magyar Felvidék várja Horthy katonáit

Békés uton újraformálják Európát

Küszöbön a magyar Felvidék visszajuttatása

Husz nehéz, megpróbáltatásos esztendő után Európa új korszakának kezdetét jelenti a müncheni értekezlet és az azon hozott határozatok végrehajtása. Összeomlottak azok a hazugságok és mesterkedések, amelyekre a bosszúvágy és tájékozatlanság husz esztendővel ezelőtt államokat, nagyhatalmakat mert alapozni. „Csehszlovákia”, — amelynek már a neve is valótlanságot fejez ki, mert hiszen csehszlovák nép soha nem volt, — csufosan összeomlott, a torz mozaik alkotóelemeire hullott és ezzel megszünt létezni Középeurópának legsúlyosabb, legveszedelmesebb tüzfészke.

A már esztendő óta mesterségesen visszatartott bomlás folyamata csodálatos és megdöbbentő gyorsasággal ment végbe. Ez is bizonyoságra annak, hogy az úgynevezett Csehszlovákia nélkülözött minden erkölcsi és történelmi alapot; lehullott, mint a hegytetőre nagy kinnal felcipel hatalmas szikla, amely alól egy-két zápor kismosta már a talajt. Az ilyen követ, bármilyen nagy, megingathatatlannak látszik is, a legkisebb szellő is a mélybe döntheti, ahol parányokra kell zúzódnia. Ez történik most Csehszlovákiával...

A történelmi jelentőségű esemé-

nyek olyan gyorsasággal követik egymást, hogy az elmúlt napokban számtalanszor megtörtént az, hogy mire az újságok az olvasók kezébe jutottak, az események már egészen új fordulatot hoztak.

Amikor az alábbiakban röviden beszámolunk ezeknek a sorsdöntő eseményeknek egymásutánjáról, könnyen megtörténhet, — adja Isten, hogy így legyen — hogy mire ezek a soraink olvasóink elé kerülnek, valósággá, megmásíthatatlan ténygá válik az, ami ma még csak közeli lehetőség, vágy és feltétlen beváltásra kerülő ígérlet:

vitéz nagybányai Horthy Miklós seregei, békés megegyezés alapján bevonulnak a magyar Felvidékre és elviszik a felszabadulást, évtizedeken át elnyomott testvéreinknek és ezer esztendő jóbán-rosszban összeforrt magyarsága újból egyesül...

Az elmúlt hét eseményeinek rövid beszámolója a következők:

Mint a Vasárnap legutóbbi számában jeleztük, szeptember 29-én Chamberlain angol, Daladier francia

és Mussolini olasz miniszterelnök Münchenbe utaztak Hitler vezér és kancellárhoz a csehországi kérdés megbeszélésére.

A négy államférfi tanácskozása teljes sikerre vezetett; megszületett a müncheni megegyezés, amelynek értelmében

a csehek október elsején kötelesek megkezdeni a szudétavidék kiürítését, amelyet 10-ig megha-

tározott szakaszokban német csapatok vesznek birtokukba. Az ilyenmódon birtokba vett területeken kívüli vitás területeken népszavazás lesz, amelynek módozatait és időpontját nemzetközi bizottság fogja meghatározni.

A megegyezésnek Magyarország szempontjából legfontosabb része az, amely szerint

amennyiben három hónapon belül nem oldaná meg a cseh kormány békésen a magyar és lengyel kisebbség ügyét, efelől is a négy nagyhatalom kormányfői fognak, újabb értekezleten határozni. Németország és Olaszország csak abban az esetben vállalkoztak az új Csehország határainak biztosítására, ha a magyar és lengyel kérdés is rendezést nyert.

Az Európára békét és megnyugvást jelentő megegyezés nyilvánosságra jutását néhány órai kínos feszültség és várakozás követte; nyilvánvaló volt, hogy most már kétségtelenül Prága kezében van a döntés: békésen, vagy vér árán nyer-e rendezést Közép-Európa ügye? A cseh kormány azonban, — valóban az utolsó

pillanatban — tudatára ébredt annak, hogy a teljes megsemmisülést jelenti a hazugságra alapozott állam számára az, ha szembeszáll a nagyhatalmak akarásával és ezért

Sirovy cseh miniszterelnök szeptember 30-án rádióon bejelentette, hogy a kormány elfogadja a müncheni feltételeket.

A németek és lengyelek csaflakoztak anyaországukhoz

A müncheni határozatok végrehajtása október elsején, menetrendszerű pontossággal megkezdődött. Megemlítjük még, hogy a csehek, amikor a müncheni határozat elfogadását bejelentették, nem átalították a müncheni határozatot „a világtörténelem páriát ritkító és távollétükben meghozott drámai ítékezésnek” nevezni. Megfeledekettek, úgy látszik, a páriszkörnyéki békekéről és a husz esztendő alatt már maguk is kezdtek elhinni azokat a hazugságokat, amelyekkel a nagyhatalmakat husz évvel ezelőtt torzított országuk létrehozásába begrattták...

Mialatt a német követelések teljesítése — mint említettük — menet-

rendszerű pontossággal megindult, a lengyelek több jegyzékben követelték Teschen és környéke átengedését. A lengyelek fellépése a lengyel-cseh határon több véres összecsapásra vezetett.

október másodikán azonban a cseh kormány közölte a lengyel kormánnyal, hogy követeléseit elfogadja, mire a lengyelek másodikként bevonultak Teschenbe.

Az átengedett területeket a csehek fokozatosan kiürítik. Mondanunk sem kell, hogy úgy a szudétánémetek, mint a lengyelek által lakott területek népe kitörő lelkesedéssel fogadta az anyaország felszabadító csapatait.

Imrédy Béla rádiószózata

Egészen természetes, hogy a magyar kormány sem maradt télen ezekben a sorsdöntő napokban. Diplomáciánk a legnagyobb körültekintéssel, de egyben erővel szállt sikra az egész világon, mindenütt, ahol Magyarországnak külképviselete van, hogy a világ közvéleményét a magyar álláspont helyességéről meggyőzze. Örömmel és büszkén kell megállapítanunk, hogy

ez a munka teljes eredménnyel járt, aminek bizonyossága, hogy a világ közvéleményét irányító világlapok egyre erőteljesebben hangoztatták, hogy a magyar

A miniszterelnök a müncheni megállapodással kapcsolatban adott kifejezést az egységes nemzeti közvélemény felfogásának. Két kérdést vetett fel: hogy volt-e eredmény magyar szempontból a müncheni négyhatalmi tanácskozásnak? S hogy az eredmény megelégedett lehet-e a magyar nemzet? Az első kérdésre igennel, a másodikra nemmel válaszolt. Ez az ítélete minden igaz magyar embernek is.

— Semmiféle megkülönböztetésbe, amely a mi hátrányunkra szolgálna, bele nem nyugodhatunk — hangzott a miniszterelnök érces hangja. — Ezt az irányelvet tartottuk szem előtt és fogjuk szem előtt tartani mindaddig, amíg a kérdés megoldáshoz nem jut. Mindenkinek tudomásul kell vennie, hogy ennek az álláspontunknak az érvényesítésénél semmiféle nehézségül nem riadunk vissza.

E szavak után összeforrásra és áldozathozatalra szólította fel a nemzetet. Beszédét e szavakkal végezte:

— Szent István jubileumi évében mintha tündöklő csillagfény törne át a felhőkön, hogy vezessen, bizalmat hintsen: él még a magyarok Istene!

A jegyzékváltás komoly és végleges formát öltött október 3-án, amikor a magyar kormány jegyzékben szólította fel a cseh kormányt, hogy

azonnal bocsássa szabadon az összes magyar politikai foglyokat; szabadságolja a bevonultatott magyarokat; helyi rendfenntartó osztagokat engedjen szervezni; a területek jelképes átadásaképpen két határváros azonnali megszállásához járuljon hozzá; végül október 6-án délután Komáromban kezdődjön meg a kérdés teljes rendezését célzó tárgyalás.

A magyar küldöttséget Kánya külügyminiszter vezeti.

A magyar kormány fellépése, de a felvidéki lakosság magatartása is azaz az eredménnyel járt, hogy a csehek megkezdték a Felvidék kiürítését, mire a Csallóközben, a határmenti községekben, de különösen Komáromban hallatlan örömmujongás vetett erőt a lakosságon.

A templomok tornyaira, házak ormaira felröppentek a háromszínű lobogók; az egész Felvi-

dék lelkes örömmámorban várja vitéz Horthy Miklós katonáit...

Magyar daltól hangos a Felvidék, és úgy a csonkaország, mint a visszakerülő Felvidék népe felajzott lelkekkel, örömteli szívvel készül a nagy egyesülésre...

De az örömmel, a lelkesedésnek ezekben az órában nem feledkeznek meg a magyar nép — határokon innen és túl — azokról, akik nem feledkeztek meg róla a csüggedés, a keserűség szomorú időszakában: Hitler vezér és kancellárát Németország, Mussolinét, Olaszország, újáteremtőjét lelkesen és boldogan ünnepli a magyarság ország-szerte...

A szlovákok és rutének is tiltakozó jelzéseket rendeznek és követelik a teljes önrendelkezési jog megadását, hogy azután annak birtokában azzal a Magyarországgal iparkodjanak nemzetük felvirágoztatását elérni, amely Magyarországgal ezer esztendő sorsközössége kötődött össze őket...

Sirovy-kormány lemondott, majd újra megalakult, de napok óta érkeztek a hírek, hogy Benes elnök is levonja politikája végső következtetését és távozik helyéről. Ezt a hírt egy darabig cáfolták, végre

kisebbségek ügyét ugyanúgy kell és lehet csak megoldani, mint a szudétánémetekét.

Ezenkívül a magyar kormány számos jegyzéket intézett a cseh kormányhoz, sürgetve a kérdés rendezését és a magyarok területek visszaszadását.

Október 1-én, szombaton este nyilatkozott a rádióban vitéz Imrédy Béla miniszterelnök. A beszéd, amelyet az egész magyar közvélemény visszafajított lélegzettel figyelt, németül, franciául, angolul és olaszul is bejelentették.

A szerencse hívogat!

100.000

300.000

400.000

700.000 aranypengő nyerhető

szerencsés esetben

A sorsjegyek ára osztályonként:

egész

28 pengő

fél

14 pengő

negyed

7 pengő

nyolcad

3 1/2 pengő

Nem kevesebb mint 44.000 nyereményt, közel

tizmillió pengőt

kell, hogy okvetlenül kiorsóoljanak az új

M. kir. Osztálysorsjátékon

Ezen összeg a mai szegény és sulyos gazdasági viszonyaink között szinte fantasztikus hangzik. Uj sorsjáték — uj reménység!

Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye!

Az I. osztály

huzása

már

október

15-én kezdődik.

október 5-én este Sirovy cseh miniszterelnök a rádióban bejelentette, hogy Benes lemondott...

Ez a lemondás egyértelmű a benesi ámitó külpolitika teljes csődjének el-

a magyar kormány jegyzékében október 6-ára Komáromba kijelölt magyar-cseh tárgyalást, a Benes lemondása folytán előállott helyzetre való tekintettel, két nappal elhalasztották...

A lényegen ez a kis halasztás nem változtat: a piros-fehér-zöld mezbe visszafajított Felvidék már nem sokáig kénytelen várni; órák kérdése csupán, hogy végképpen győz a

ismerésével...

Benes lemondása egyébként — úgy látszik — a magyar kérdés megoldásának lényegtelen elhalasztását jelenti, mert — mint lapzárta-
tákor értesülünk —

magyar igazság!

A nagyhatalmi mámorból Csehszlovákia jőzanított Csehszlovákia — mint értesülünk — néhány napon belül kilép a Népszövetségből is.

A HÉT POLITIKÁJA

Budapest katolikusainak bizalomnyilvánítása

A budapesti római katolikus egyházközségek tanácsának ülésén Mészáros János érseki helytartó ismertette a kormánynak a Felvidék visszacsatolásáért folytatott küzdelmeit. Az ülés résztvevői percekig felállva, lelkesen ünnepelték az ezeket a harcokat irányító Imrédy-kormányt. Az ülés határozatából táviratilag fejezték ki

a 650.000 főnyi budapesti katolikus egyhangú bizalmát Imrédy Béla miniszterelnökkel szemben a Felvidék visszacsatolása érdekében végzett munkájáért.

Gömbös Gyula emlékezete

Vitéz jákfai Gömbös Gyula halálának második évfordulóján, október 6-án Imrédy Béla miniszterelnök vezetésével a kormány tagjai és a Nemzeti Egység Pártjának népes küldöttsége zarándokolt el Gömbös Gyula sírjához. A kormány koszorúját a miniszterelnök helyezte el, a Nep nevében vitéz Shovy Kálmán mondott beszédet, a Gömbös Gyula Társaság nevében pedig Sztranyavszky Sándor helyezett el koszort a síron. Kegyeletes megemlékezésnek kifejezést adott még a Nemzeti Munkaközpont vitéz Marton Béla országos elnök vezetésével, a TESZ és számos társadalmi egyesület és intézmény.

Uj államtitkárok

A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére Dornér Aurél miniszteri osztályfőnököt és Csizik Béla dr. miniszteri tanácsost államtitkárrá ki-

Jakabffy Károly dr. a Postatakarékpénztár vezérigazgatója

A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére Jakabffy Károly dr. miniszteri osztályfőnöki címmel felruházott számvevőségi igazgatót m. kir. postatakarékpénztári vezérigazgatóvá kinevezte.

Ugyanakkor a pénzügyminiszter előterjesztésére megengedte a kormányzó, hogy Tormay Bélának, a m. kir. Postatakarékpénztár nyugalmazott vezérigazgatójának ebben az állásában egy évtizedet meghaladó időn át teljesített értékes és eredményes szolgálataért elismerését tudtul adják.

Szociográfiai munka indult az országban

Megírta a Vasárnap, hogy a kormány szociális célkitűzéseit megvalósításának megkönnyítésére szociális tanácsadók kiküldetését határozta el. A szociális tanácsadók a törvényhatóságok székhelyein a főispánok mellett fognak dolgozni. A belügyminisztériumban október 3-án ebben az ügyben főispáni értekezlet volt. Huszonöt szociális tanácsadó már meg is kezdte munkáját.

OSZTÁLYSORSJEGYET VIENNI NEM FELESLEGES KIADÁS, hanem élet-szükséglet. A dolgozó embernek is szüksége van arra, hogy önbizalma növekedjék, hogy állandó reménysége legyen, hogy rövid idő alatt gazdag lehet és megszüntetheti gondjait, résztvehet az élet örömeiben. Slessen tehát rendelni bármelyik fővárostól, mert az új osztályosorsjegyek — szenzációs nyeremények és kiváló nyerési esélyei miatt — óriási keresletnek örvendenek. A huzások október 15-én kezdődnek. Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye. A szerencse útja most ismét mindenkinek nyitva áll.

A nemzet kötelessége: NYUGALOM, BIZALOM, HIT

Vitéz Kozma Miklós rádiószózata

Vitéz leveldi Kozma Miklós, a magyar rádió elnökgazdája, október 2-án rádióba a következő közlést tette:

— *Hölgyeim és uraim, kedves hallgatóim!* Mint a rádió elnökgazdája, a mikrofonon át csak a legtrikább esetben vettem igénybe szives türelmüket. A Magyar Távirati Irodához és a rádióhoz újabb tömegével érkező kérdézősködések érlelték meg bennem azt a gondolatot, hogy a rádióhallgatókhoz a rádió nevében személyesen szóljak. A világ minden részéből befutó hiteles hírek alapján egyrészt, másrészt pedig a helyzet minden vonatkozását ismerve és lába vetve a közönségnek a magyar rádió iránt érzett bizalmát is, — úgy érzem — magyar kötelességet teljesítek, ha most kérelem fordulok a magyar rádió hallgatókhoz.

— *Kérem:* higgyék el nekem, hogy külpolitikai, diplomáciai, lélektani, technikai, nem utolsósorban történelmi tényezőkből kialakuló és kialakítható nagy nemzeti kérdésben, — amelynek szereplője a magyar nemzet és a magyar kormány — helyes véleményű alkotni és a követendő helyes utat látni csak minden tényezőnek ismeretében lehet. E tényzők ismeretével a kormány rendelkezik, de csak a kormány rendelkezik.

— *Történelmi feladat járul egy részt a kormányra, másrészt a nemzetre.*

Mi az a történelmi feladat, amely e napokban a kormányt terheli? *A helyzet ismerete, — amellyel csak a kormány rendelkezik — az ennek alapján kiala-*

kuló elhatározás, végül az elhatározás érvényesítése. A miniszterelnök ur megnyilatkozásai a kormány elhatározásairól a közvéleményt már tájékoztatták. Természetesen annyira, amennyire az egy ilyen bonyolult nagy kérdésben és adott időpontban lehetséges. A nagyközönség maga is érzi a történelmi események rohanásának ütemét és éppen ezért

fokozottan járul és nehezedik rá tehát a nemzetre, az ő történelmi kötelessége. A nemzet történelmi kötelessége pedig: a nyugalom, a bizalom, a hit.

— *A nyugalommal önmagunknak és a nagy célnak tartozunk a bizalommal a kormányunknak, mely a nagy feladat megoldására helyzetismerettel, felkészültséggel, felelősségérzettel és hivataltudattal rendelkezik. Végül: hittel a jobb magyar jövőnek tartozunk.*

— *A Magyar Távirati Irodához és a rádióhoz befutó jóindulatu tanácsok, — képleten javaslatok és izgatott kérdézősködések látása alatt kérem öröket, higgyék el nekem, hogy*

sem az eseményeket nem kell sarkantuzni, sem a vezetésre hivatott tényezőket ne igyekezzünk hajszolni.

Mert: — *amint látjuk — az események sarkantuzni nélkül is rohamosan és hála Istennek jó irányban fejlődnek, akik pedig vezetésre hivatottak, azokat az ilyen rohamos események idején kell leginkább megkímélni a teljesen felesleges és szükségletlen nyugtalankodástól.*

— *Az események — ismétlem — jó uton haladnak. Annál megokoltabb tehát: a nyugalom, a bizalom és a hit.*

adásával ezt a célt teljesen el is érte.

Vasárnap reggel zajlott le a *gazdaudvarverseny, Elekes Károly, a matematikai téli gazdasági iskola nagy tudású igazgatója, vezette a vizsgálatokat. Szakszerű és jóindulatu tanácsaival egyszerre megnyerte a gazdák bizalmát és mikor a gazdaggyülésen az ipari növények termelésének jelentőségéről tartott előadást, a gazdák általános figyelme kísérte minden mondatát.*

A gazdaudvarverseny első díját, a *Falu Gazdaszövetség aranyérmét és díszoklevélet nyerte: Fülep Károly gazda; ezüstérmét kapott: Somogyi Buzgás gazda; bronzérmét nyertek: Moray Gusztáv és Füleddi Károly gazdák; elismerő oklevélben részesültek: Károly József, Bagaméri Károly és vitéz Tuar Miklós gazdák.*

A gazdakör vezetősége ünnepélyesen fogadta a vasutállomáson a falunapra érkező központi kiküldöttet: Szabó Sándor dr., ny. főispánt, a *Falu Gazdaszövetség* társelnökét. Isztentisztelet után Szabó Sándor dr. kegyeletes szavak kíséretében helyezte el a Szövetség koszoruját a világháború hősi halottainak emlékművére.

A Népház egyházi megadása után, *Révész Endre* gazdaköri elnök üdvözölte a megjelenteket és köszönetet mondott a *Falu-Gazdaszövetségnek* a Népház felépítése érdekében nyújtott támogatásáért.

Szabó Sándor dr. társelnök mondott ezután ünnepi beszédet.

— *Ezek a falak — mondotta többek között — egy céltudatos munkának eredményei. Bizonyítják, hogy*

a község lakói haladni vágyóak. E falakon belül kell kialakulni mindannak, ami e népesség jobb jövőjét előmozdítja.

Itt mindenki szabadon megmondhatja véleményét, de éppen ezért fokozottabban vigyázni kell, hogy ki mit mond, mert

a nagy nyilvánosság bírálata a félrevezetőket hamarosan megbélyegzi.

Utalt ezután azokra a feladatokra, amelyek a Népházban valóistandók meg, végül szeretettel köszöntötte az egybegyűlteket a *Falu-Gazdaszövetség* központja nevében a jó isten áldását kérve további munkásságukra. A gazdaggyülés további részében *Elekes Károly* igazgató, az ipari növények termeléséről, *Jakab László* dr., a *Tejszövetkezeti Központ* vezetője, a tejtermelés fontosságáról és a szövetkezeti értékesítésről beszélt.

Közébe után a *gyermektisztasági verseny* résztvevőinek felülvisgálata történt meg, majd nagyszámu közönség részvételével oktató filmelőadás és műkedvelő előadás volt. Este jó sikerült bál fejezte be az ünnepségeket.

A nagyszekeresi falunap a várakozáshoz mérten sikerült és hogy ez így történetelt, az a helybeli gazdakör vezetőségnek, *Révész Endre* elnöknek, de különösen a gazdakör ügyvezetőjének, *F. Tóth Lajosnak* köszönhető. A *Falu-Gazdaszövetség* mellényelvére a közérdekben hosszú időn keresztül kifejtett önzetlen és értékes munkásságát, *F. Tóth Lajos* gazdaköri ügyvezető aranyérmével díszoklevélet tette ki. F. Tóth Lajos példaképe az önzetlenül dolgozó lakos faluvezetőnek. A község lakóinak egyöntelmű véleménye is az mutatja, hogy a Szövetség magas kitüntetésé méltó ember jutalmazott. Szívünk mezeivel köszöntjük a kitüntetett férfit és további sikeres és eredményes munkálkodást kívánunk neki.

Hidmérleget a falvakba

Régi panaszja a falusi lakosságoknak, hogy terményei értékesítését megnehezíti, hogy számos községben a *gazdaközönség céljaira nem áll rendelkezésre alkalmas hidmérleg*, ahol eladásra kerülő terményét, vagy állatát lemérhetné.

Ilyen körülmények között a *gazdaközönség* szemre való eladásnál árujának, vagy állatának pontos súlyáról nincs előzőleg tájékozva és így *hiába ismeri eladásra kerülő termékeinek kg-kénti árát, azt a gyakorlatban a maga javára kihasználni nem tudja.* Ugyanezen helyzet áll

elő akkor, amikor fa és szén stb. szükségletének beszerzéséről gondoskodik.

A Tiszajobbsparti Mezőgazdasági Kamara éppen ezért *arra kérte a Földművelésügyi kormányzatot, hogy*

a beruházási program keretén belül keressék meg a mód és lehetőség arra, hogy az ilyen hidmérleget nélküli községek számára több évre elosztott olcsó kölcsönt és a beszerzési ár részenbeli törlesztésére segélyt is kapjanak.

a tömeges védőoltást.

Ezekenkívül a községészségügyi hatóság hastífusz elleni oltási eljárás végrehajtását rendelheti el mindazokra névve, akik azt önként kéri.

A védőoltásokat rendszerint az április 1-től június 30-ig terjedő időben kell elvégezni, indokolt esetben azonban az oltások a január 1-től június 30-ig terjedő időre is tehetők. Intézkedik továbbá a rendelet a védőoltás alól való felmentésekről, a védőoltás orvosi javaslatára való elhalasztásról, a hastífusz elleni újraoltásról, a védőoltások és újraoltások véghezviteléről, a beoltott egyének jegyzéke felállításáról, az oltóanyag áráról és az oltási költségekről, végül a hastífusz elleni oltóanyag termeléséről és forgalombahozataláról.

Védőoltások hastífusz ellen

A belügyminiszter 247.000. szám alatt rendeletet adott ki a hastífusz elleni védőoltásokról, amely folyó hó 8-án lép életbe. A rendelet meghatározza a hastífusz elleni védőoltás fogalmát, majd megállapítja, hogy hastífuszos beteg környezetében élő, azokkal érintkező, vagy általuk fertőzött személyeknek kettő egyénre kötelező a védőoltás, továbbá *védőoltásra kell részesíteni a foglalkozásuknál fogva hastífusz veszélyének erősebben kitett egyéneket.*

tömeges megbetegedések esetén pedig egész községekre, városrészekre, városokra, járáásokra, sőt vármezőkre is kötelezőleg elő lehet írni

Hallból kísérem a csoportot Berlinbe és mihelyt azt a megérkezés után átadtam, a stettini pályaudvarra megyek, ahova a dániai csoport érkezik.

Október 27, 28 és 29-én a birodalmi főváros megtekintése és tanulmányi kirándulás. Budapesti Keleti pályaudvarra pedig október 31-én (hétfőn) 13.52 órákor érkezünk meg.

A vasuti jegyet csak azok részére váltom meg, akiknek hozzátartozói a részvételi díjat befizették.

Tekintettel a jelenlegi rendkívüli viszonyokra, mindenkinek haza kell jönnie.

Gazdatársi üdvözléttel

Teülgys István dr. s. k.
ügyvezető igazgató.

Tájékoztató az 1938. évi magyar-német és dán gazdasági csereakció befejezéséről

A Németországban tartózkodó magyar gazdaságilag folyó évi október hó 26-án (szerda) úgy tartoznak utnak-inak, hogy legkésőbb ugyanazon délután három órákor Halléban a vasuti állomás II. osztályú várótermében legyenek.

Innen a csoport tagjai vezetésem mellett még aznap délután öt órákor Berlinbe utaznak.

A Dániában tartózkodó magyar gazdaságilag a Kopenhágából délelőtt 11.15 órákor induló gyorsvonattal utazzanak el ugyancsak október 26-án (szerdán) és Berlinbe, a stettini pályaudvarra történő megérkezésük után 19.55 órákor az állomásépületben levő II. osztályú várótermében gyülekezzenek és várjanak rám. En ugyanis

nem kimélve, küldte le *Tatay Ferenc* főtisztviselőt, hogy az ország ezen távoli zugában megismertesse a szövetkezeti gondolat jelentőségét. *Tatay Ferenc* elő-

Népházat épített Nagyszekeresi gazdaközönsége

Messze az ország szivétől, három országhatár találkozásánál, egy kis község maroknyi népe erős elhatározással, cöltdatós munkával házat emelt a művelődésnek, haladásnak, saját házat épített: Népházat!

A nagyszekeresi *Gazdakör*, a *Falu-Gazdaszövetség* támogatásával szeptember 24—25-én falunapot rendezett és ennek keretében avatta fel az országos központi kiküldöttet és oktató filmelőadások voltak, amelyeknek különös érdeklődéssel fogadta ugy Nagyszekeres, mint a környező község lakossága a *Hangya szövetkezet* kiváló gyakorlati érzékkel elkészített pompás, hangos szövetkezeti filmjét. A film hatása ott komoly érdeklődés nyilvánult meg a szövetkezeti gondolat iránt. A Hangyaközpont, áldozatot

BESZÉLŐ SZÁMOK

	1936-ban	1937-ben
A zöldkereszt-mozgalom által gondozásba vett család	60.602	84.925
Megvizsgált csecsemő	86.830	124.625
Megvizsgált kisgyermek	7.579	14.715
Megvizsgált iskolásgyermek	44.026	58.187
Élelmiszer és más segélyben részesült	21.452	39.762
Egészségügyi előadások száma	5.840	10.510
Ezek a számok a falu egészségvédelméért folyó munka fokozatos kiszélesülését világítják meg.		

Nem gazdaságos a sertés- és baromfi-nyésztés a törvényesen védett

Rákoshegyi baktériumölő
nélkül. Kapható és megrendelhető csak **IFJ. AULICZKY OTTÓ** Budapest, VII, Dohány-uca 84. flaz. 2
Árak: Demjaniak ad Budapest
3 4 6 8 10 15 20
370 480 710 910 1080 1610 2120
Tanulmányos prospektus e lap olvasóinak ingyen!

A Külkereskedelmi Hivatal új elnöke

A minisztertanács Kunder Antal magyar királyi kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterrel történt ki-nevezése folytán a M. kir. Külkereskedelmi Hivatal elnöki teendőinek ellátása alól felmentette és *Splény István báró* m. kir. kormányfőnöcsost, a M. kir. Külkereskedelmi Hivatal al-elnökévé nevezte ki a Hivatal elnökévé. *Splény István* báró eddig is egyik legértékesebb oszlopa volt a Külkereskedelmi Hivatalnak. Elnöki kinevezését ezért nagy rokonszenvvel és megelégedéssel fogadta a gazdasági élet.

Hangya-akció a szőlő-termelők megsegítésére

A Hangya Szövetkezeti Központ borosztálya nagyszabású akciót indít a Dunántúlon (különösen Nagykanizsa környékén) a kismemberek *Öthelős szőlő értékesítésének megsegítésére*. A multban ugyanis — tekintve, hogy sok kismemberek megfelelő szüretelési eszközök nem állnak rendelkezésére — a gazdák a kereskedőnek tökélen adták el a szőlőjüket, amelyre a gazdák kárára sok visszaélés történt, például az elmutt évben a nevezett vidéken csak 5-6 filléres áron vásárolták fel a kereskedők a szőlőt. Ezzel szemben

a Hangya borosztálya megindítandó akciójában kg-ként 13 fillért biztosít.

Megfelelő szüretelési eszközökről a Hangya gondoskodik, — továbbá a Hangya viseli a többi szüretelési költséget is, — a beszállításról azonban a gazdák kötelesek gondoskodni.

Nem szabad kátrányos festékekkel rontani a jubor értékét

A hazai bőr- és szőrmeipar részéről panasszal fordultak a földművelési minisztériumhoz amiatt, hogy a gazdák juhauk és bárányauk megjelölését kátrányos, szuroktartalmú anyaggal végzik s ezáltal az állat irhája és bőre ugy a szücs-, mint a bőrpar szempontjából jelentős mértékben veszít értékéből.

Mint hogy ennek a szokásnak az elharapódzása az egész nemzeti vagyon rongálását jelenti s továbbá elterjedése számottevő kárt okozna, elrendeli a miniszter, hogy a hatóságok szigorúan ügyeljenek az 1936-ban kiadott rendelet végrehajtására, amelynek értelmében

a juhok és bárányok megjelölése csak megfelelő, vízzel oldható festékekkel, vagy más, a gyapju és irha sérelme nélküli módon történhet.

A rendelethez való alkalmazkodás a juhtenyésztő gazdáknak is érdekében áll.

Márkázható csemegeszőlő fajták

A földművelésügyi miniszter 93420. számú rendeletével a folyó évi 5670. M. E. számú kormányrendelet 2. §-a (1) bekezdésében felsorolt szőlőfajtákon kívül megengedett folyó évi szeptember hó 25-től kezdve a következő kivételre szánt csemegeszőlőfajtának a minőség ellenőrzését tanúsító zárlásalagali való ellátását, ugy-mint: *Szicíliai szasza, Fehér kecske-csöcsü, Öbörzem* csak és *Passautti*. Eredetileg ezek nyolcféle csemegeszőlőfajta márkaázását határozták el, de most már maguk a termelők is azt kívánják, hogy bővítsék ki a márkaázás keretét, mert a *nyolc fajtán kívül vannak még olyan csemegeszőlőfajták, amelyekkel már eddig is sikeresen küzdöttünk a külföldi piacokon a kedvezőbb értékesítésért.*

A szövetkezeti mozgalom fejlesztése erősíti Magyarországot

Az Országos Központi Hitel-szövetkezet igazgatósága a minap tartotta meg *Csornán* a sponromkerei hitel-szövetkezetek értekezletét, amelyen több mint ezer szövetkezeti községi vezető vett részt.

Az értekezletet *Élő Pál* plébános, a csornai hitel-szövetkezet elnöke nyitotta meg, majd *Schandl Károly* dr. tartotta meg előadását. *Rámutatótt arra, hogy*

Magyarországot csak a kismembereket tömörítő szövetkezeti mozgalom fejlesztése utján tehetjük erőssé.

Kiemelte, hogy a hitel-szövetkezeti mozgalom célkitűzései között igen fontos helyet foglal el a *bérlőszövetkezeti mozgalom kiálesztése, amelynek terén a hitel-szövetkezetek három évtized alatt már figyelemreméltó eredményeket értek el. A mezőgazdasági hitellelátásra vonatkozólag megállapította, hogy*

a mezőgazdasági termelés nyugodtabb fejlődése érdekében ezidőszert hosszabb lejáratu hi-

telekre volna szükség,

ennek lehetőségei azonban a jelenlegi viszonyok között még adva nincsenek. A méltányos feltételű hitelekre legjobban rászorult kisgazdászok hitellelátását azonban a hitel-szövetkezeti hálózat magára vállalja és azt a közeljövőben meg fogja indítani.

Ezután *Kovács János* h. vezérigazgató tartott előadást a mezőgazdasági hitellel kapcsolatos feladatokról, majd *Prehoffer Lajos* ismertette a földbérlőszövetkezetek szervezetét és tevékenységét. Az értekezlet közönségében az a vélemény alakult ki, hogy

a jövő magyar birtokpolitikájában igen fontos és kiemelkedő feladatok válnak a hitel-szövetkezeti hálózat keretében működő és 30 év tapasztalatai után teljesen bevált földbérlőszövetkezetekre.

Eppen ezért kívánatos és szükséges, hogy az OKH bérlőszövetkezetein keresztül valósítsanak meg a kormányának a kishaszonbérletekre vonatkozó célkitűzéseit.

Műkertészek továbbképzése

A műgyetemen mezőgazdasági osztályának javaslatára a vállas- és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki a műkertészek továbbképzéséről.

E tanfolyamra azok a kertészeti tanintézetek oklevelet szerzett műkertészek vétetnek fel, akik középszkolai érettségi bizonyítvánnyal rendelkeznek. A tanfolyam célja a műkertészek természettudományi és gazdasági irányú tudományos továbbképzése, valamint a kertésztanárkép-

zés szakszerű fejlesztésének a biztosítása. Az okleveles műkertészek a műgyetemi tanfolyam elvégzése után műgyetemi szaktanárképző intézetben egy év alatt megszereshetik a kertészeti szaktanári képesítést is. A tanfolyamra felvételi kérvénnyel kell jelentkezni a mezőgazdasági és állatorvosi kar dékáni hivatalában (VII., Rottenbiller-utca 25.) október 10-ig. A felvételi kérvényhez csatolandó a születési, érettségi és erkölcsi bizonyítvány és a kertészeti tanintézet oklevél.

Mérsékelték

a gabona és liszt vizsgálati díjat

A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki a gabona és liszt vizsgálati díjainak mérséklése tárgyában. A rendeletben a vegyvizsgálati díjgyezék általános reviziójáig a liszt, kenyér, tésztaemlék, gyermekliszt és gyógyliszt tekintetében megállapított egyes díjtételeket módosította, illetve kiegészítette. Eszerint

a gabona hektolitersúlyának meghatározásáért 60 fillér, a gabonaszem acélosági fokának meghatározásáért 1-1 pengő a gabona ezerszem-súlyának meghatározásáért 1.20 pengő, a gabona ezerszem térfogatának meghatározásáért 80 fillér, a gabona abszolút fajsúlyának meghatározásáért 50 fillér,

a gabona őrlési értékének meghatározásáért 1 pengő, a nedves sikér-mennyiség meghatározásáért és a sikér minőségének szin és tapintás

utján való megállapításáért 1.50, a nedves és a száraz sikér meghatározásáért és a sikér minőségéért együttesen 2.40 pengő, a liszt felvívó képességének meghatározásáért a *Hankóczy-Brabender-féle Farinograph*-al 1.80, a gabona, illetőleg a belőle őrlött liszt minőségvizsgálatáért vízfelvívőképesség meghatározással, ezenfelül a hektolitersúly, nedves és száraz sikér meghatározása után együttesen 3, a gabona, illetőleg a belőle őrlött liszt minősítő vizsgálataért sütési próba után 6, a liszt jellegének, típusának meghatározásáért, szin- és szemeszettség alapján 1, nedvesegztartalom meghatározásáért gabonánál, más szemeszterménynél, illetve kenyérlisztnél 2, végül a hamutartalom meghatározásáért 2 pengő jár.

A gabona, a liszt, kenyér, tésztaemlék, gyermekliszt, gyógyliszt vizsgálati díjaira vonatkozóan a régi díjszabás többi díjtételei továbbra is érvényben maradnak.

A Stefánia Szövetség az anyák és csecsemők védelmezője

„Az Országos Stefánia Szövetség, mely a magyar egészségvédelemnek különleges ágazatát, a magyar anyák és csecsemővédelmet munkálja, most már 16. esztendőre bocsátja közre naptárát, mely szórakoztat s egyuttal a leghasznosabb egészségvédelmi — elsősorban anya- és csecsemővédelmi — ismereteket viszi szét a magyar családokba. Másfél évtized távlatából örömmel kell megállapítanunk, hogy az anya- és csecsemővédelem népszerűsítésének ez a módja hasznosnak bizonyult, mert nagyban hozzájárult

ahhoz, hogy a magyar anyák Szövetségünk és Szövetségünk munkáját megismerjék és szükség esetén bizalommal forduljanak hozzáunk.”

Melánt a jól végzett munka érzésével teheti ezen megállapításokat a *Magyar Anyák 1938. évi naptárának* előszavában dr. *Uron Gábor* v. b. t. ny. belligyminiszter, az Országos Stefánia Szövetség elnöke. A naptár a maga 20.000-es hatalmas példányszámával valóban a legszélesebb társadalmi rétegeket szórakoztatja és oktatja. Az ismeretterjesztésnek leghelyesebb és legelőzretetőbb formája

a szórakoztatva oktatás, mely az egyébként sokszor száraz és nehezebben el-sajdítatható egészségügyi, szociális, jogi, stb. ismereteket élvezetes formában nyújtja. Égymást követik benne a mindennapi élet szükségleteit szolgáló gyakorlati egészségügyi, gazdasági tanácsok, tanulságos történetek, a szebbnél-szebb irodalmi idézetek, költemények, különböző, de természetesen főleg anya- és csecsemővédelmi irányú szakközlőzetek: a háziasszony egészségéről, az áldott állapotú nő szájúri megbetegedéseiről, a szülést megelőző és a szüléssel kapcsolatos rendelkezésekről, a csecsemő és kisgyermek tisztántartásáról, a korszerű gyermekápolásról, a csecsemők és kisdedek táplálékának elkészítéséről, a táplálkozással kapcsolatos mérgezésekről, a csecsemők és kisgyermek öltöztetéséről, a csecsemők megbetegedéseiről, a diftéria-ellenes védőoltásról, a kanyaró, szamárköhögés és influenzáról, a járványos gyermekbénulásról, a gyermekszárlról.

Meggyőződésünk, hogy azt a tőrhétlen akarást és nemes igyekezetet, melynek a *Keller Lajos* országos ügyvezető igazgató szerkesztésében megjelent naptár: újabb fényes tanulóviszonyok csak a megérdemelt elismerés, közszerepet és siker koronázhatja. A 16. évfolyam sikere nem maradhat el előlede mögött s kétségtelen, hogy éppen olyan eredményesen fogja szolgálni a nemes célt, az új nemzedék, a magyar jövőnek ügyét, mint előde.

Romanelli zredes a Magyar-Olasz Bank új elnöke

A Magyar-Olasz Bank rendkívüli közgyűlésén *Uff. Giuseppe Zuccoli* dr. gróf, a Banca Commerciale központi igazgatója, s az anyaintézet nevében meleg szavakkal méltatta *Éber* Antal udvari tanácsos, országgyűlési képviselő, a Magyar-Olasz Bank eddigi elnökének érdemét a Magyarország és Olaszország közötti kapcsolatot kimélyítése körül. A Bank igazgatóság *Éber* működésének emlékére két alapítvány létesítését határozta el, majd a közgyűlés az igazgatóság tagjaivá *Guido Romanelli* gróf olasz királyi zredest, hasznik nehéz időben kipróbált nagy bárdját és *Car. Silvio Ruberti*-t, a felügyelőbizottság tagjaivá pedig *Comm. Dott. Mario Luperoni*-t megválasztotta. A közgyűlést követő igazgatóság ülésén *Guido Romanelli*-t az intézet elnökévé választották meg. *Romanelli* elnök meleg szavakkal emlékeztet meg Magyarország iránti szeretetéről. *Ruberti* a jövőben mint vezérigazgatóhelyettes fog működni *Halmi Miklós* dr. vezérigazgató mellett.

Emelkedik a világ buzatermése

A legutóbbi termésbecslések szerint az idén a világ buzatermése 1519 millió métermázsát tett ki a tavalyi 1371 millió métermázsával szemben. Németországban 5 millió métermázsát termelt a tavalyi 4 millió métermázsával szemben, Olaszországban 81 millió métermázsát a tavalyi 80 millió métermázsával szemben, Franciaországban pedig 98 millió métermázsát.

Az amerikai földművelésügyi minisztérium a világ buzatermését az oroszországi és kínai termés nélkül 1102 millió métermázsára becsüli a tavalyi 1043 millió métermázsával szemben.

A selyemgubó ára

A magyar királyi állami selyemfonódték haszonbérbeadása ügyében tárgyalások folynak az érdeket minisztériumokban, de még mindig nem fejeződtek be eredményesen. A bérbeadás sürgőssé vált, mert szeptember végén megkezdődik már az őszi gabotermés szállítása is.

Megállapították a gubó beváltási árt, amely osztályozás szerint 1-1.40 pengő lesz. Természetesen a haszonbérbeadás-tól függetlenül minden mennyiségben át-vesznek gubókat s azokat osztályozzák és raktározzák.

KIS VASÁRNAP

A hivatal vendég

Egy dugszagú ember nagy vendégséget csapott s meghívta rá minden barátját és ismerőst.

Kutyája, mikor a készülődéseket látta, gondolt egyet és így szólította meg az utcán az egyik barátját:

— Nálunk nagy vendégség lesz. A gazdám lakomát ad és rengeteg vendéget hív meg. Jöjj el te is és légy az én vendégem. Vacsoráljunk ma együtt!

Messze volt még a lakoma kezdete, mikor az idegen kutya már ott látatlankodott a konyhában. Szaladt egyik edénytől a másikhoz és nyelte mindennek a szagát. Közben pedig így gondolkodott:

— Ahogy a finom illatokból érzem, lesz itt étel bőven mind a ket-tőknek. Az bizonyos, hogy régen voltam ilyen kitűnő vendégségben. Sőt, ha jól meggondolom, még soha sem. No, nem baj, ma legalább pótolni fogom, amit eddig elmulasztottam. Esem legalább egy hétre valót!

Örömben vidáman vakkantott.

Ámde ekkor a szakács lába alá került, aki megbotlott benne.

A dühös szakács, se szó, se beszéd, megragadta a bundáját s az ablakon át úgy kivágta az utcára, csak úgy nyekkent.

Sivított szegény a nagy eséstől és sántítva kullogott odább.

A nagy vitásra a fél falu kutyája összeszaladt és mit sem sejtve, kíváncsian kérdezték?

— Hogy sikerült a mulatság?

A kutya így felelt:

— Ojje, még kérdeztek is? Nagyszerűen! Tudjátok, nem szeretek hazudni, de most annyit bort ittam, hogy nem emlékszem semmire.

Es, sivitva tovább bicgett a hivatal vendég, kinek ajtó mögött volt a helye.

Mézes János.

Fejtörő:

1/2 falu magyar 5 0=ü t
olasz német t az óra!
t t

Megfejtés: Fejtörő népe, állít az óra!

Gazdatudnivalók

A MUST FAJLESTŐI

A szőlőből kiperéselt lé (must) jelenté-keny mennyiségű cukrot tartalmaz. A cu- kor az élesztősejtek által termelt enzim hatására erjedésnek indul, azaz átalakul szeszzé, szénasavvá és még egyéb, kisebb mennyiségű anyagokká, mint amilyenek: glicerin, borostyánkősav, hangyasav, ecetsav, stb. Eddigi tudásunk szerint 100 rész cukorból 48% alkohol, 46.6% szén- sav, 3.3% glicerin, 0.6% borostyánkősav keletkezik.

Az említett vegyi folyamat megindítól az élesztősejtek. Parányi egysejtű növé-nyek ezek, melyek a talajban telelnek át, de a tavaszi és nyári idejében a szél, rovarok, eső, stb. útján a növényekre, gyümölcsökre, szőlőbogyókra kerülnek. Hogy milyen parányi lények ezek és hogy milyen nagy mennyiségben vannak a természetben elterjedve, azt legjobban illusztrálja az, hogy természetbúvárok egy-egy szőlőbogyón 100.000, sőt 200.000 élesztősejtet is olvastak meg. Az élesztő- sejtek szaporodása igen gyors; kedvező viszonyok közt egy sejtből két óra alatt már két teljesen kifejlett sejt lesz. Így már természetesnek találjuk, hogy egy cm³ erjedő mustban 100 millió élesztő- sejt is élhet.

Az élesztősejtek különböző faját sike- rült már megállapítani. Ezek nemcsak alakilag eltérők, hanem erjesztősejlyük szempontjából is. Vannak olyanok, melyek magas szeszűk folyadékban is még szaporodnak; olyanok is, melyek a kénsvat bírák s így a kénezett mustok- nak is jól erjesztik. Ilyen különösen meg- felel: gyorsan, tökéletesen és biztosan erjesztő csergő „fajlesztő” név alatt jönnek forgalomba olyan laboratóriumok- ból, melyek ezeknek kitenyészésével (ha- zánkban a m. kir. Erjedéstan Intézet, Bpest, Herrmann Ottó-nt 15.) foglalkoz- nak.

A fajlesztőt a következő eljárással vesszük használatba:

Szüret előtt néhány nappal készítünk tiszta, egészséges fűrtökből 5 liter mustot. Ezt 5 percig forraljuk. Ha a forralás után 20—25°C-re lehűlt, akkor bele- vegyítjük a fajlesztőt. Pár nap múlva az 5 liter must élénk erjedésnek indul. Ebből az erjedő mustból, az u. n. anya- élesztőből közönséges mustunkba öntünk 1—2% mennyiségben. Ha a leszűrt must tiszta, akkor 2%-nyi mennyiség lesz szükséges belőle.

ŐSZÉGI MUNKÁLATOK

A GYÜMÖLCSÖSBEN

Október végére már az egész gyü- mölstermés le van szedve a fákról. Ezt követően gondosan gyűjtjük össze a fákról lehullott beteg (rot- hadt, aszalodott) gyümölcsöt és ássuk el mély gödörbe, majd takarjuk be vastagon földdel és azt taporjuk le. November eleje a gyümölcsfák ulti- tésére még igen kedvező szokott lenni. Amíg a fagyok be nem állanak, a gyümölcsfák tisztogatásával és ko- ronájuk nyésével foglalkozhatunk. Tavaszi ultiítéshez ássuk meg már most a gödröket. A gyümölcskamrák szellőztetéséről meg ne feledkezzünk. Melegebb időben éjszaka, fagyos idő- ben nappal szellőztetünk.

TRÁGYAHORDÁS AZ ŐSZ

VEGÉN

Ha az utak még tűrhetők a kukorica- törés stb. terménygyűjtés után a fel- gyűleltet trágyát iparkodjunk a meg- trágyázandó területre kihordani.

A kihordott trágyát melővel egyenle- ten el kell teríteni és középnyelven (a talaj kötöttsége szerint 12—18 cm mé- lyen) melővel le kell szántani. A sokáig kupaokban fekvő trágya a vetésben bujaftalokat okoz, a trágya növényi tápanyagaiban pedig az eső, a szél, a nap behatására veszteség áll elő. Még nagyobb ez a veszteség az elterített, de le nem szántott trágyánál. Minthogy ez a veszteség végeredményben a termé-

nagyságát csökkentik, igyekeznünk kell azt a legkisebb mértékre szorítani.

Ha a trágyahordással megkésztünk és már erősebb fagy állott be, akkor csak tavasszal lehet a trágyát alászántani. Dbben az esetben a trágya értékeből sokat veszít, másrészt a tavaszi szántás- sal bejáratjuk a talajunkat. Ezért ne hagyjuk a trágya alászántását tavaszra!

Az a trágyamennyiség, melyet már csak a tél folyamán tudunk kihordani, rakjuk szarvasba annak a földnek a szélén, amelyet a következő nyáron vagy ősszel akarunk megrágyázni. A szarvas lehetőleg partosabb helyre tegyük és ab- ban a trágyát 1½—2 méter magasra is felrakhatjuk. A szarvas rakása közben tanácsos a trágyát letiprítani. Amikor a szarvas készen van, tetejét és oldalát kb. 50 cm vastagon teljesen be kell földelni, hogy a levegő hozzájutását és ezáltal a trágyában lévő anyagok bomlását meg- akadályozzuk.

Nagyon helytelen az az eljárás, amelyet helyenkint még mindig láthatunk, hogy a kihordott trágyát a föld szélén csak egyszerűen kupacokba hányják, le nem tiporják és le se földelik. Az ilyen trá- gya jórészt elveszti értékét és amikor széthordásra kerül, a trágyának csak a kluzozott szalmás részei jutnak a ta- lajba.

NYIRJUK-E A BÁRÁNYOKAT?

Régente általános volt a bárányok- nak augusztusi vagy szeptemberi megnyírása. Napjainkban már ezt az eljárást nem helyesíthetjük. Nem helyesíljük azt, mert az ősz elején megnyírt bárány sokat szenved a hi- deg őszi szelektől és esőktől, miert is nemcsak egészségi állapota van koc- kára téve, hanem fejlődésében is visszamarad. Helyesebb a bárányok nyírását májusban vagy júniusban eszközölni; az az időpont azzal az előnnyel jár, hogy a nyári forróságot könnyebben türi el, mert meg van szabadítva gyapjubundájától, más- résztt ebben az esetben öszre már a bunda annyira kinő, hogy a kedve- zőtlenebb őszi időjárás se tudja a bá- rányt sanyargatni. Üzleti szempont- ból leghelyesebb a bárányokban való nyírászt elhagyni és csak a születési évet követő tavasszal, tehát 1½ éves korban nyírni először a juhokat. Ebb- en az esetben nem vesszítjük el azért a báránygyaput, mert az az állaton marad s a tokió-gyapju tetején nyí- ródik le; ez azzal az előnnyel jár, hogy 10—15 százalékkal jobb árat kapunk érte, mint ha báránygyapju formájában adtuk volna el.

Uj méhészeti szakkönyv

Most jelent meg a Könyvplacon Ottó Béla gépészmérnök „Kaptárak” című mé- hészeti szakkönyve a szerző kiadásában. A méhlekőket egy egészen új, eddig sohasem szemből vizsgálja a szerző és vizsgálata során sok problémát si- került megoldania, illetve világosságot deríteni azokra. A különféle kaptártipu- sok közt is méreterének tartogata, lépei felületének kiterjedése, a kaptárakban elhelyezett méhcsaládok alakja, kiterje- dése és annak viszonyja a kaptár típus- hoz, pontos mértani számítások alapján tárgyalatnak és minden előforduló, il- letve adódó számítás képletei fel van tüntetve, a számítások táblázatba foglalva. Fontos adatokat találunk benne a *telelésre*, valamint a *ripiyuk* elhelye- zésére és nagyságára vonatkozóan, melyek különösen időszerűek mostan, hogy a méhészetekben a betelelési munkálatok folynak. *Hasontól tartalmu mű még nem jelent meg sem a magyar, sem a külföldi méhészeti szakirodalomban és így az, egyenesen lénapótló különösen a kap- tárkérdések és a méhészeti szakirodalom- mal foglalkozó méhészek számára.* A könyv bolti ára P 2. Megrendelhető a „Méh”, a Magyar Méhészek Értekezési Szövetkezeténél. Budapest. V., Arany János-u. 1.

A FALUSI OTTHON

Téli ruhaneműek készítése

Egész kicsi gyermek részére téli játszóbugyit könnyűszerrel lehet otthon készíteni s azért az árért, amelybe a csináltatás kerülne, újabb ruháskára való anyagot vehetünk.

E célra legalkalmasabb a jól mosható flanel, amelyből kétszer a hosszát és az ujjhosszát kell beszerez- nünk. A szabást teljesen úgy készít- jük, mint a nyári játszóbugyinál, csakhogy a szögletes nyakkivágás helyett a hátrészen csinálunk bevágást derékig, hogy könnyen bebugyissék a gyermek és természetesen ujjakat is varunk bele. A leesett darabokból 10 centis darabot vágunk övnek, melyet kettőbe hajtva végigépelünk és kifordítjuk, aztán a maradékból hegyes, vagy kerekalakú zsebet szabunk, a nyakat kis gallérkával, az ujjakat ké- zelővel diszítjuk, a lábszárba pedig gumit húzunk.

Nagyon jól használható ruhadarab télen egy barchettból készített, bélelt mellényke, melyet bluzra és ru- hára egyaránt viselhetünk. Sötétszínű anyagból készítsük, lent két kis zseb- bel, ujj nélkül, elől két-három gomb- bal, vagy zipp-zárral. Ingbluzokhoz nagyon alkalmas viselet.

Három—hat éves kisleányoknak ugyancsak flanelből vagy barchettból csinós kis háziruhát készíthetünk. Az anyagból kétszer a hossza és az ujj hossza kell. 60 cm hosszú ruháskánál 1.20 m. anyagot keresszben kettőhaj- tunk és kettévágjuk, majd az egyik darabot hosszába levágunk 30 cm széleset, ezt hosszában és mégegyszer keresztbe is összehajtjuk. Ebből ki- szabjuk az előrészt a mellbőségnek megfelelően s a két 60 cm-es darabot összevarrjuk mindkét oldalon. Kes- keny kis telrészt szabunk, amelyet hátul kissé behasitunk, hogy könny- yebb legyen a bebugyús. Ezután ösz- szesvarrjuk a vállrészeket és a nyakat elcsigyük. Az összevarrt 60 cm-es da- rabot beráncoljuk mellbőségre két- szer-háromszor egymás alatt 1 cm. távolságra a behúzott alsórésze úgy, hogy az alsóréz két összevarrása a teit hátrészhéhez essen. A ráncokat egyenletesen kell elosztani köröskö- rül. Lent kellő hosszúságra elhajt- juk, elől 2—3 cm-rel hosszabbra hagyva, mint hátul. Belevarrjuk az

ujjakat és a nyakába kis gallért, vagy két-három sor keskeny fodrot teszünk.

Kánya Terézia

Aranyszabályok

A kerékpározásnál egészségi szempontból lényeges a sebesség. Ennek általános mértékül azt mondhatjuk, hogy körülbelül órán- kint 8—10 kilométer lehet az elvég- zett út. Ha a kerékpározó idősebb, nagyon természetes, hogy még en- nél is kevesebb teljesítményt végez- het.

Akiknek nem ép a hallószervük, bőrük ekcémás hámlásra hajlamos, dohártyájuk lyukas, azok óvakodjan- ak attól, hogy fülükbe víz jusson. Egyszerű kenőcsös vatta, jól záró gumisapka tökéletesen megfelel ennek a célnak, bár vannak ma már kitűnő viaszból készült, formálható fülvédők is. Ha pedig fülünk mégis eldugult, semmiesetre sem szabad kemény vagy hegyes szerszámokkal turkálnunk benne, hanem fordul- junk minél hamarabb orvoshoz.

Ha az üvegdugó beleszorult a pa- lackba, nedvesítjük meg néhány csepp olajjal és állítsuk a palackot nem tulságosan meleg helyere, hogy az olaj felmelegedjék és beszívá- rogjon. Egy kis idő múlva próbál- juk a dugót óvatosan megmozgatni.

Magyar konyha

Hamis barnaleves. Lásbasban kevés zsirt, egy sor fűszelést zöldségmát és egy sor szeletekre vágott borjuzmát tes- zünk és kevés tört kukorral meghintve, pörkölni hagyjuk, míg a hagma meg nem pirul. Akkor húslevét felöntve nagy- nyu len pirul. Akkor húslevét felöntve nagy- nyu len pirul. Akkor húslevét felöntve nagy- nyu len pirul.

Töltött metélt. Tésztát gyurunk, vé-konyra kinyújtjuk és finom metéltet vá- gunk belőle. Sós vízben megfőzzük, aztán szitára tesszük és hidegvízbe leöntjük, hogy lehűljön. Akkor egy lásbasba zsirt teszünk, elkeverjük benne a metéltet és meghintjük cukorral. A metélt felét ki- vet fordamba tesszük, szilvalekvárt adunk rá, majd a másik felét is ráborítva, sü- tőben megsütjük.

Arany-ezüst beváltás
a legmagasabb napi áron:
Szigeti Nándor és Fia
ékszerésznél,
Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9

Október

9 VASÁRNAP

Dénés

10 HÉTFŐ

Borg, Ferenc, Gedeon

11 KEDD

Placidia, Brigitta

12 SZERDA

Miksa

13 CSÜTÖRTÖK

Éde, Kálmán

14 PÉNTEK

Kalliszt, Helén

15 SZOMBAT

Teréz

A nappal tartama okt. 15-én: 10 óra 57 perc; e hét folyamán 23 percet fogy. A hold fénycváltása: Holdfölte okt. 9-én.

Ha kívánja hazám...

Ha kívánja hazám, hogy meghaljak érte, Vidáman, jó szívvel megyek a harc-terre! Puskámra, kardomra virágot akasztok. Nótaszóval kezdem a honmentő harcot.

Nem tart vissza se könny, se a sötét bánat.

Örömmel itthagynom földemet, tanúmat,

Édesanyámat és ifju szeretetét, Csak hogy megmentsem a drága Magyarföldet!

KUNFÖLDY MAJERSZKY JÁNOS (Kiskörös.)

OKTÓBER 6...

Arad... Az Aradi Tizenhárom... A golyó, a bitófa az igaz magyar érzésért és hősiességért...

S viszont a nemfeledés... A szemek lázbagyulása... Az öklök összeszorulása. A Magyar Igazság égig harsogó zengése...

Voltak-e ezek valaha is időszerűek, mint most, napjainkban, a trianoni rabláncok szétörtésekor?...

Jaj a megbotránkoztatónak, aki zsarnoki önkényes tippor más nemzetek érzésébe, becsületébe és igazába. Jaj a zsarnoknak, aki mások életére tör! Jaj százasra!

Mert a saját életét kockáztatja előbb-utóbb a népek döntésében és az Isten ítéletében...

Az Aradi Tizenhárom lelke jár most előttünk, s szíve izen a miénknek:

— Magyar testvérek, a mi halálunk a ti feltámadástok leszen az örökkévaló idők minden megpróbáltatásában, ha úgy hisztek az igaz Istenben, mint mi hittünk; ha úgy szeretitek hazátokat, mint mi szeretjük, s ha úgy készek vagytok meghalni az igazságért, mint mi.

Október hatodika... Aradi Tizenhárom...

Megért, követ benneteket minden magyar érzés és akarat... Soha jobban, mint ma.

Mézcs János

Uj árkormánybiztos. Amikor az érelőmozgás országos kormánybiztos-sága megalakult, tudvalóvén dr. Laky Dezső műegyetemi tanárt, az árelmozgás bizottság volt elnökét neveztek ki az új intézmény vezetőjéül. Laky professzor másirányú elfoglaltsága következtében szeptember 30-án új vezetőfőt kapott az árkormánybizottság: vitéz dr. Surányi-Unger Ti-
vadar egyetemi tanár lett az árkormánybiztos.

Worth Henrik gyalogsági tábornok lett a vezérkar új főnöke. Vitéz Keresztes-Fischer Lajos altábornagy, a m. kir. honvédezerkar főnöke néhány napja megbetegedett. Minthogy orvosi megállapítás szerint betegsége gyógykezelése hosszabb időt vesz igénybe, saját kérésére a kormányzó a honvédezerkari főnöki állásától felmentette. Ugyanez a kormányzó a vezérkar főnökévé Werth Henrik m. kir. titkos tanácsos, gyalogsági tábornokot nevezte ki.

Rendelet a váltópénzérnek szaporításáról. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki a nem nemesféműl verhető váltópénzérnek mennyiségének megállapítása tárgyában kiadott rendelet kiegészítéséről. A rendelet szerint a nem nemesféműl vert érmékre vonatkozóan 30 millió pengő névértékben megállapított összmenyiségből már kivevett érmenek felül a tizfilléres érmékből további 6.700.000 darabot 70.000 pengő névértékben kell verni.

József Ferenc királyi herceg előadása Kopenhágában. Dr. József Ferenc kir. herceg a Berlinben és Naueimben megtartott fűrdugyi értekezlet befejezése után hosszabb északi utra indult, hogy a skandináv államok nagyobb városaiban előadásokat tartson Magyarország kulturétkeiről és Budapest idegenforgalmi és fűrdugyi nevezetességeiről. A királyi herceg utjának első állomása Kopenhága volt, ahol a dán-magyar egyesület és Mathiasen főkonul meghívására a Moltke-teremben tartotta meg előadását nagyszámú előkelő közönség előtt. X. Keresztély dán király október 3-án délelött magánkihallgatáson fogadta a királyi herceget és melegen érdeklődött Magyarország sorsa iránt.

Különös vadászerezésedenség. Szalay József pécsi ácsmester nagyobb társasággal vadászni ment. Amint válláról leemelte töltött puskáját, a fegyver elszállt és a sörétek Szalay fejébe és szemébe jutottak. Mire beértek vele Pécsre, meghalt.

Mussolini fia völegény. Mussolini Bruno kapitány, a Duce fia, eljegyezte Ruberti egyetemi tanár leányát, Ginát, aki Tangorra Vincenzónak, az első fasiszta kormány pénzügyminiszterének unokája.

Elítélték egy hatvánhárom éves házasság-szedelőt. Gelléri-Glück Mihály 63 éves úgynök öv. Kohut Józsefné 51 éves asszonytól házassági ígérettel többszáz pengőt csal ki, ezenkívül az asszony ékszereit elulajdonította. A perbeszédet elhangzása után a bíróság büntönek mondta ki Gelléri-Glück Mihályt és nyolcórónapi börtönbüntetésre ítélte. Az ítélet nem jögerős.

Szentgyörgyi István szobrászművész halála. Szeptember 29-én hajnalban tragikus hirtelenséggel halt el Szentgyörgyi István, a kiváló szobrászművész. Szívujaja ölte meg az ereje teljében lévő, mindig jókedvű művészt 57 éves korában. Alkotásai a magyar szobrászművészet halhatatlan értékei maradnak. Nagyatádi Szabó István fővárosi szobra, a Horthy Miklós-híd tengerészeti emlékműve, a világhírű „Bigészó fin", a herminiekettesek emlékműve, a makói Náway-szobor és sok más alkotása örök meg nevé a késő utódok számára. Szentgyörgyi István szeptember 30-án temették el a Kerepesi utján temetőben a fáváros által adományozott díszsírhelyre.

Megállították a békák egy gyorsvonat. Grenoble (Franciaország) közelében a nyílt pályán hirtelen megállott a gyorsvonat. Az utasok ijedten ugáltak ki a kocsiából, azt hitték, hogy baj érte a vonatot. Csakhamar kiderült, hogy békák tiszerei mintegy száz méter hosszúságban lepték el a síneket. Csaknem egy óráig tartott, amíg a pályamunkásoknak sikerült a pályát megtisztítani a kalandos hullóktól.

Jó hangzsera játszani a legnagyobb élvezet. Elsőrangú igazán olesón Reményi országos hírlap szerkesztésénél vésárohat: Budapest, VI.15, Kertély-utca 58-60. Kérjen díjmentes, 51. számú árjegyzéket.

Békecsatfata Berlin—London—Páris—Róma közt. Érdekes indítványt jegyzett be a párisi városi tanács egyik tagja, a városi képviselőtestület indítványkönyvébe. Biscarre azt javasolja, hogy a fegyverszünet megkötésének évfordulóját, november 11-ét, az idén az európai nagyhatalmak igazi és őszinte békekötésének jegyében üljék meg. Biscarre terve úgy szól, hogy induljon el Berlinből, Londonból és Rómából egy-egy fállyvivő és legyen ez a fállycsatfata a négy európai nagyhatalom végleges kiegyezésének megpecsételése. A berlini, londoni és római fállyt Párisban az Isteretlen Katona síremlékénél tennék le, ahol a francia frontarcosok díszszázada fogadná a fállyvivőket.

Ünnepel Bulgária. Boris bolgár király 1918 október 3-án lépett Bulgária trónjára, országa tehát most ünnepele a király uralkodásának 20-ik évfordulóját. Bulgária bensőséges és lelkes ünnepeésében meleg együttérzéssel vesz részt Magyarország és a magyarság, amelynek a bolgár király és nép igaz, őszinte barátja.

Halálos fegyverhasználat a lámpánélküli kerékpár miatt. Egeracsra községben Olasz Gábor hegyőr szeptember 28-án este a falu utcájában a kerékpáron haladó Kocsörüs Nándor gazdánbert megállította és felelősségre vonta, hogy miért nem világítja ki kerékpárját. Olasz rövid szóváltás után elvette Kocsörüs kerékpárgazdálványát. Ekkor érkezett oda Csödör Jend zalacsabadi lakos, aki ugyancsak lámpánélküli kerékpárral haladt. A hegyőr őt is megállította, mire a két kerékpáros rátámadt. Olasz előkapta revolverét és a két kerékpárosra lött. Csödör nem találta a lövés, de Kocsörüs életveszélyesen megsebesült és halálukolva szállították a kórházba. A hegyőrt a csendőrek beakisérték Nyagyanizsára. A nyomozás tisztázza, hogy jogosan használta-e fegyverét.

Halálos tetanuszmegkezes. Molnár Vera 25 éves csanadapácai leány néhány nappal ezelött egy tengeritorzsába lépett és tetanuszfertőzést kapott. A békéscsabai kórházban azonnal ápolás alá vették, de segeni nem tudták rajta. Molnár Vera belehalt sérülésébe.

Vigyázz, ne érijen baleset!

A helyes közlekedésre s a balesetek elhárítására nevelő újszerű és nagy jelentőségű mozgalmat indított az Országos Közegészségügyi Egyesület. Ennek során rajz- és verspályázatot hirdetett s az abban résztvevő tanulóknak az iskolák utján közlekedési, házi, mezőgazdasági és ipari balesetelleni képsorozatot ad, hogy azokat kiszínezzék, szövegét és rajzát módosítsák s maguk is készítsenek a balesetekre figyelmeztető rajzokat és verseket, vagy fordítsák le a szöveget idegen nyelvre s az ifjúsági Vöröskereszt központja utján eszére küldjék el külföldi vagy hazai iskoláknak. Szétosztásra 40 képsorozatot (2200 rajzot kap bármely iskola vagy ifjúsági egyesület, ha az Országos Közegészségügyi Egyesülettel (Budapest, VIII., Eszterházy-u. 9. sz.) leveleiben kéri s a szétküldés költségeire 40 fillért postabélyegben mellékel.

Az egyesület 1000 P értékű könyvet és fállypéket tűzött ki pályadíjúl oly iskolák és ifjúsági egyesületek jutalmazására, melyek a tanulók legsikerültebb balesetelleni eredeti rajzait és verseit közli néhányat a fenti címre 1938. év végéig beküldenek. Az egyesület ezek legjavát lapokban közli, újabb képsorozatot felhasználja s vándorkiállításain bemutatja, hogy az agasztóan növekvő számú balesetek megelőzésére a tanulók utján a családokat és a nagyközönséget is ráveesse. Kívánatos, hogy e nagyfotosságú munkát az illetékes körök megértően támogatassák és megfelelően növeljék a pályadíjat, amelyek 8000 iskola egymilliót meghaladó tanulóját a helyes közlekedés és a balesetmentes szabályok megismerésére és terjesztésére serkentik.

Valahol a messzeségben...

(Ezt a verset BAK ELBK munkátestvéreink küldötte Schmarsov-ból, Németországból, ahol sok ezer társával együtt mezegazdasági munkát végez.)

Valahol a messzeségben, Vadregényes erdők táján, Élt egy magyar munkás csoport. Elhagyatva, igen drván. Munkaközben, munka után Gondolatban hazaszálltak, De most visszatájalja őket Minden héten a „Vasárnap”

Reménykedöm, áhitattal! Olvassák át a híreket, Az a sok-sok jó tanácsot S hazulról jött „Üzenetet”. Aztán egymást biztatóják: „Majd eltelik az a pár nap; Kedves testvér, idenezz csöi! Nekünk üzent a „Vasárnap”

Olvassátják meleg szível, Szívükhöz szól minden sor: „Legyetek hű, jó magyarok Ne bántsdok egymást soha! Delgoztok becsülettel S hirt szeretek a hazának! Igy küld reményt idegenbe Minden héten a „Vasárnap”

Valahol a messzeségben, Vadregényes erdők táján, Az a magyar munkás-csoport. Nem él most már olyan árva! Bármily nehéz is a munka, Mindnyáján egy napra várnak! Boldog szível, reménykedöm: Hogy megjöjjon a „Vasárnap”

Beiktatták az új református püspököket. A Tiszántúli Református Egyházkerület hétfői közgyűlésén iktatta be Debrecenben új püspökét, Révész Imrét. Harsányi Pál esperes bibliáolvasása után Vay László báró főgondnok, államtitkár nyitotta meg a beiktató közgyűlést. A közgyűlés rendkívül meleg és lelkes megemlékezéssel ünnepele Horthy Miklós kormányzó, egy ki, mint a debreceni kollegium egykori diákját. Ezután küldöttség hívta meg Révész Imre püspököt, akehez Porzolt István esperes intézett felszertelő beszédet. Vitéz Imre-Ély Béla miniszterelnök megleghangú táviratot intézett Révész Imre református püspökhöz beiktatása alkalmából.

Eltörték a karját dulakodás közben. Október 2-án a mezőberényi vásáron Pribojcski János 24 éves földműves társával alaposan felöntött a garatra. Az általó társaság egyik mezőberényi fuvaros lovát menősközben megállította. Ekkor a fuvaros ostorral Pribojcskita csapott. A lármás társaság körül csődület támadt, majd dulakodni kezdtek a fuvarossal. A helyszínre érkezett rendőr tudott csak rendet teremteni. Kiderült, hogy Pribojcski karja a dulakodás közben eltört. A szerencsétlenül járt fiatal embert a békéscsabai kórházba szállították.

Egy szakácskodó kislány halálos balesete. Szabó János borotái gazda 12 éves Magdolna nevű kisleánya, mióta édesanyja meghalt, maga vezette a háztartást. A napokban is ebédet főzött apjának és kis testvéreinek, miatt az apja a ház körül foglalkoskodott. A tűzhelytől meggyulladt a ruhája s mire apja előkerült s el tudta oltani az égő ruhát, a kisleány úgy összeégett, hogy sérülésebe belehalt. A vizsgálat folyik.

Véres bieszkázás Eleken. Október 2-án Eleken Klester Antal vendéglőjében békéscsabai, gyal és szarvas munkások szórakoztak. Az egyik asztaltársaság tagjai között kártyázás közben heves vita keletkezett, mely verekedéssé fajult. A verekedés során az egyik gyal munkás zsebkést rántott elő s két munkást összezúrt. Kasuba Mihály szarvas munkás a verekedők közé ugrott, hogy véget vessen a cvakodásnak. A bieszkázó gyal munkás erre Kasuba ellen fordult, akit hirtelen megdöntött. Kasuba összeszt és elviesztette a szemét. A súlyosan sérült szarvas munkást a gyal kórházba viték. Állapota életveszélyes. A szarvak munkást a csendőrk letartóztatták. A véres kocsmai verekezés ügyében az eikli csendőrség széleskörű nyomozást indított.

Göcsej kapujában

Nem tulozok, ha azt írom, hogy a mai Magyarország legszebb vidéke. Bár lehet, hogy valaki a Mátrára, vagy a Bükkre esküszik, de én a magam részéről Göcsejt tartom a legszebbnek. Egy cikk keretében nem lehetne rá megfelelni, hogy miért. Ismertetni fogom hát néhány cikkecske keretében, már csak azért is, mert nekünk magyaroknak saját hazánk illik ismerni.

Göcsej. Hirtelen rajz módjára így jellemezném: Végtelen sugaras ég alatt aranylók lankák, bájos dombokra szántott csikos kultúrák, akár egy végtelen afrazótes. Fenyveserdő, gesztenye-, éger-, tölgy-remetlekek, apró túrkisziklák tavak, fatornyos, tisztaszivű faluk, ciklós-caklós utak mellett sok apró fakereaszt...

Ez Göcsej. Ez persze csak tájrajz. Sok mindent lehet még Göcsejről mesélni. Teszem fel a néprajza... No, de haladjunk sorjába.

Zalaegerszeg az utolsó város. Mielőtt elindulunk, dímbes-dombos Göcsejbe, itt is meg kell állnunk. Amint kiszállunk a vonatból, mindjárt felünnünk a temérdek virág. Különösen a rózsafa. Ki tudja, hány és hány ezer rózsafa virít az utcákon, tereken. Nem hiába hívják virágos Zalaegerszegnek. Utóbb egyszerűen: *Virág-szegnek*. Egerszeg nem messze a Zalától termékeny dombok öln fekszik. Területe 5112 kat. hold, lakosainak száma 13.000. Persze a dunántúli viszonylatban városnyi szám. Mert Dunántúlon a legnagyobb városok sem haladják meg az alföldi nagyfaluk lakóinak számát. Iparos, kereskedő város. Vallásra nézve katolikusok és protestánsok. Nemzetiségre nézve magyarok. Ujjában 27 német és 1657 zsidó is található. Egerszeg honfoglalás kori település. Régi neve Ugorzug.

Vakamikor a nemes és nemzeti Kanisay család birtoka. Mohács után igen megnövekedett híre, neve és jelentősége, mert vára bástya volt a török ellen. Különösképpen mikor Kanisavár és Szigetvár is elesett. Véres harcok után 1532 nyarán hódító Szulimán szultán vette be. De a magyarok később újra hatalmukba kerítették. 1664-ben újra elesett, de később ismét magyar kézre került. Errefelé verték meg a kurucok Heister Hannibál császári fővezért és öt seregéstől együtt elfogták. Ez történt 1706-ban *Berezdy* kuruc generális alatt. 1730-ban lett a vármegye székhelye, és fejlődését csak nagyobb elemi csapások akasztották el egy-egy időre. 1795-ben tökéletesen elvitte a kiáradt Zala folyó. 1805-ben és 1822-ben tüzező martaléka lett. Porig égett. A két kar az akkori becslés szerint meghaladta a kilencszáz ezer aranyforintot.

1848-ban kishíján össze nem lövette *Burics* császári tábornok, erről az ötletről csak hatalmas váltásádjai, hadisarc ellenében mondott le.

Ma Egerszeg hazánk egyik legcsinosabb és legkulturáltabb városa. A *Zalaegerszegi Daloskör* országos hírnevű (1900). Kiváló a *Munkások Dalkara* és az *Egyházi Enkel-és Zeneegyesület*. Szép munkát fejt ki a *Mansz* is. Van *Oroszág Stefánia anyja és csecsemő védő intézete* három orvossal, két védőnővel. Van hatalmas 220 fekvőhelyes *munkásszanasztróma*, van 300 ágyas modern *kórháza, elmeegógyintézete, mentőegyesülete* stb. Iskolakulturája a XVIII-ik században indult. Most: vannak elemi iskolák, polgári fiú és leányiskolák, reál gimnáziuma, 4 osztályú kereskedelmi fiú és leány iskolája. Iskolái állami iskolák, kivéve a Notre Dame kolostor elemi és polgári iskoláját és a tanítónépző intézetét. Az egerszegi *Notre Dame* mint műalkotás is figyelemre méltó: Gyönyörű román stílusban épült (romantikus) Franciaországból származott háromszáz éves harangja ma is hívja nap, mint nap az ajtókat hi-

vőket az Urstem színe elé... Igazi értékeket találtunk a XVIII-ik században épült plébánia templomban. Annak falfestményeit *Czimbal* Jakab híres festő készítette. Hatalmas barokkmű 44 méteres toronnyal. Gyönyörű az Assisi templom előtt álló 26 méteres toronyoszlop, melynek tetején művészi Immaculata áll. A szeplőtelen Szűz... Nemkülönbön szép épület a Protestáns Testvériség temploma, ahol evangélikus és református istentisztelet tartanak a reformált hitű magyarok. Ki kell emelnünk azt az áldozatos munkát, melyet az *Evangélikus és Református Nőegylet* végez a szociális munka terén. Egerszegen elsőrangú sportélet folyik. Erről tesz bizonyosságot a 400 férőhelyes fedetttribün, klubház és az elsőrangú sporttelep és a korcsolyapálya. Levente egyesületének 3 holdas sport- és gyakorló telepe van, modern lőtérrel, futó, ugró, dobó pályával stb.

Érdekessége a városnak a göcseji stílusban épített országzászló. Szobrai közül meg kell említenünk *Csányi László* vértanu szobrát, mely *Istók* János híres magyar szobrász legkitűnőbb alkotása. A hőskö emlékoszlopán 126 hősi halott neve bizonyítja, hogy a zalai magyarok ott voltak, ahol a hazdért minden áldozatot, de még az egyetlen életet is oda kellett adni...

A város körül árnyas völgyek, napsütötte dombok s a dombok hátán még a rómaiak által elkezdett és ma is virágzó szőlő-kultúra és gazdag gyümölcsös kertek virulnak. Ősi nevű dűlőin: — Rigóirtás, Csilla, Ávas, Jánya, Gógánhegy, Nekeresd — bájos kiránduló helyekre érünk. *Boszok*, *Botfa*, *Jánkahegy* (245 m) *Órdögölgy* stb. egész a híres *Kandikó-hegy* (302 m) remek panoráma; melybe az apróbb-nagyobb tavak, patakok, fenyvesek, zöhlöntők, renetgelek, tisztások pompásan simulnak bele, az ország legszebb, legfestőibb képét alkotva.

Ez amit már a dombokról látunk: *Göcsej*. Göcsejen túl ibolyaszínből sötétlenek a horvát hegyek. Messze túl a Mura zug... Az ősi Mura a pannonszlovének és a muraközi magyarok hazája. Nagy probléma a muraközi probléma. Olyan valami, mint az *Elzász-Lotharingia*-i probléma.

(Folyt. köv.)

Füstbement milliók...

Olvassuk a dohánygyedárúság elmúlt évi statisztikáját, s megtudjuk belőle, hogy *Magyarországon egy év alatt száztizenegy millió pengő értékű dohányt fogyasztanak*. Ebből a hatalmas összegből a legnagyobb eredményt a *cigaretta*, utána pedig a *cigaretta* dohány érte el, a *pipadohány* csak utánuk következnek. Ha Magyarország lakosságát kilenc millióra becsüljük, minden emberre jut belőle éventén *7 szivar, 239 darab cigaretta* s körülbelül *20 csomag pipadohány*. Még a csecsemőre is, bár a csecsemők közül csak a kóbor cigányok magzatai igényelnek egy kis bagózt... Ha tehát csak a felnőttek számához viszonyítjuk a fogyasztást, jóval több jut egy személyre mind-egyik szivnivalóból, hogy a füstbement milliók összege kimutatható legyen.

Persze nem kis öröme a kaján és bosszankodó nemdohányzóknak, akik lépten-nyomon hirdetik a füstre pazarolt élvezet haszontalanságát.

De igazuk van-e? A többségben lévő dohányzók mosolyognak rajtuk és azt válaszolják, hogy a *szintén füstbement angol mosoly* negyvenmillió fontba került, az pedig éppen nyolcszor akkora összeg, mint a magyar dohányfogyasztás. És mi haszna volt? Az, hogy — utána elszívták a békepipát az egész világ örömeire...

A mi költőink

Nem kegyelem kell!

Nem kegyelem kell! Igazság! Hon-
nemk! Magyarország!
Testünket tépték, orvul, rutul meg-
gyalázták!
Meddig tartson még e szörnyű kin-
jaj, zokogásunk?
Igazság kell, mert hontalan lett itt
bujdosásunk!
Nem kegyelem kell, küzdelmünk ára
magyar Hazánk!
Guzsávaverten, testvéreink jajja se-
lénk kiált.
Alkuvást nem bír vértünk, forr, zi-
hál, szembeszállunk!
Uj ezerévet teremtünk, s ha kell,
sirbaszálunk!
PATKÓ OLIVÉR
(Okány.)

Elsírok majd mindent Neked...

Egy szomorú május estén,
Sírok el majd mindent, mendedi
Neked.
Amióta asszony lettél,
Kegyetlen és sivár ez az élet.
Házatlanul csavargom át,
Éjszakám fájo szívvel sírova,
Kítagodott utcarongya:
Meg volt ez a sors könyvében írva...

Apám, anyám rég meghaltak,
Nem tudok én boldogságra lenni.
Egy szomorú május estén,
Fogok busan sírova utra kelni.
Ne efts könnyet kiszobóddban,
Ne marasztal, az engem csak unat...
Magszorítom kiskezedet,
S néma csendben zárjuk le a multat...
KEREZZSI ENDRE
(Nagykálló)

Egy kép.

Kicsi falu, kicsi házak, ablakban virá-
gok,
Poros utcán pirosarcu mosolygó kis-
lányok.
Eresz alatt fecskeszek, a kéményem
golya,
A távolban idelátásik egy kis temp-
lom tornya.

Poros utcán legény sétál, egy ablakba
kandít,
A szobában leány dalol, az utcára
hallik.

Kéménytől nyaktekerve kelepel a
golya,
Megbondult az öreg harang a temp-
lom toronyba'.

MENTES ISTVÁN
(Lenti)

IGAZGYÖNGYÖK

A hazudozásukról ismert embe-
rekre bátran rábizhatod titkaidat,
— úgy sem hisz nekik senki.

Hogy senki sem pótolhatatlan, azt
mi sem bizonyítja jobban, mint az,
hogy mindenkinek meg kell halnia.

A férj gyermekei hibáiban a fe-
lesége hibáit látja, az asszony vi-
szont a férje rossz tulajdonságait.

A közel gyult tapló jobban me-
legit, mint a távoli erdőgés.

Igazságos Mátyás mondása:
Legizletesebb só a kenyéren a —
verejték.

Ifjúkorunk hasonlít a virágzó
gyümölcsfához. De jönnek a szelek,
a viharok s megrázzák, megtépázzák
a fát, úgy, hogy a sokat ígérő ter-
mésből alig marad valami. Űden,
csupa reménnyel lépünk ki a világ-
ba, de jönnek a szomorú tapasztala-
sok, családások és a reményekből mi
marad? Legjobb esetben a csendes
lemondás.

Találja ki!

AR	=	---
L	=	---
POZ	=	---
TRENC	=	---
B	=	---
GÓ	=	---
AB	=	---
NO	=	---
ZOL	=	---
NYTR	=	---
MARAMA	=	---
SAR	=	---
BE	=	---
UGOC	=	---
KOM	=	---
UN	=	---
TUR	=	---
S	=	---

Ha az elcsatolt felvidéki vármegyék fent felsorolt névsorát a hiányzó betűkkel kiegészítjük, a két-szer aláhúzott vonalakra kerülő betűket felülről lefelé egybeolvassuk, megtudjuk, mi e vármegyék népének vágya.

A levelezőlapra irt megjelöléseket a *Vasárnap* szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-u. 24.) kell beküldeni, *tíz napon belül*. Elkészve érkező megjelöléseket nem veszünk figyelembe. Jutalom:

néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes megjelölést küldenek, előfizetőkörünk tagjai és előfizetési díjhátralékuk nincs.

A *Találja ki!* eredményét a 44-ik számban közöljük.

A 38-ik számban között rejtvény megjelölése a következő:

Az apa 40, az anya 30, a gyermekek 8, 10 és 12 évesek. Életkoruk összesen 100 év.

Beérkezett huszonkét helyes megjelölés; könyvjutalmat küldtünk:

Szluka Pál, Maglód,

előfizetőnk címére.

Egy kis mosoly

— A statisztika szerint Budapesten naponta átlag 7 embert ér közlekedési baleset.

— Igen és némelyik baleset milyen súlyos következményekkel jár. Itt van például az én esetem.

— Magával mi történt?

— Pár évvel ezelőtt elkötött egy autót. Sérüléseim ugyan könnyű természetűek voltak, de még ma is nyugom az elgázolás emlékére.

— Miért?

— Mert feleségül vettem az ápolónőmet.

Két jobarat találkozik. Az egyik össze-vissza van karmolva.

— Mi az, — kérdi a másik. — mi van veled?

— Válni akarok a feleségemtől — hangzik a válasz.

— És ezért vagy úgy összekarmolva?

— Mert ő viszont nem akar válni.

Egy plébános egyszer elköcskedett, hogy az ő közösségében soha nincs veszekedés.

— Hogy lehet az? — kérdezték tőle.

— A veszekedés, — mondta a plébános — úgy keletkezik, hogy azok az emberek, akik egy nézetben vannak, egyesületbe vagy pártba támorulnak, viszont mások, akik az ellenkező álláspontot foglalják el, azok külön egyesületet, vagy pártot csinálnak, így keletkezik aztán a veszekedés.

— Na és?

— Na és az én közösségemben nincs két ember, akik egy nézetben volna.

Olcsóbb lett a téglá

Az árkormánybiztos az utóbbi évben 34—36 pengőre drágított téglá árát, a téglagyárakkal folytatott tárgyalások eredményeképpen, leszállította.

A kisméretű falitégla eszerint ezer darabonként, nagyban eladásnál, 31 pengő.

Ez az intézkedés hihetőleg felfoldozza az iparágak egész sorát foglalkoztató építkezést.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

K. M. J., Kiskőrös. Verseiből közlünk. — **B. E., Schmarov.** Kedves verset mai számunk közli. — **H. J., Pusztamiske.** Verseiből közlünk. Az iskolaavatóról szóló hírt közzé tesszük. — **M. I., Lenti.** Verseiből közlünk. — **D. J. és K. M., Kriesow.** Mindkettőjük közléseivel legközelebb foglalkozunk. — **Ifj. Gy. S., Drávaszék.** Nem próbálja kijavítani. *A vágyom szó nem jó; a jóvad — a korod; szavad — a kajaj; boldogságom — Álmat; késő — félbő; kérve — néked; ezek nem elfordítható rímek!* — **D. J., Csurgómegyartón.** Elfűzöttét díjaz beérkezett. Kár, hogy verset megvaladják a mi terjedelmünket. Rövidbebetek kértünk. Elhészeltetés a közlendők sorába írtatuk.

GABONATÖZSZE

Készárpiac. Buzsa tiszavideki 77 kg-os 20.30—20.40, 78 kg-os 20.50—20.60, 79 kg-os 20.70—20.80, 80 kg-os 20.90—20.90, felsőtiszavideki 77 kg-os 20.20—20.40, 78 kg-os 20.40—20.60, 79 kg-os 20.60—20.80, 80 kg-os 20.70—20.90, dunatiszavideki 77 kg-os 20.20—20.35, 78 kg-os 20.40—20.60, 79 kg-os 20.60—20.75, 80 kg-os 20.70—20.85, fejérmegvél és a többi dunántúli 77 kg-os 20.25—20.40, 78 kg-os 20.45—20.60, 79 kg-os 20.65—20.80, 80 kg-os 20.75—20.90, rozs, pestv. 15—15.10, egyéb 15—15.20, sárrápa Ia 20—20.75, sárrápa Ia 19.50—20, takarmányárpa Ia 17.75—18, Ia 17.60—17.75, zab Ia 18.30—18.50, IIa 18.20—18.30, tengeri ab Budapesten közraktár 18.40—18.50, tímom búza-korpa 13.25—13.50, 3-as búzaliszt 15.25—15.50 pengő 100 kg-ként.

Határőrségi. Rozs márc. 16.23—16.25, tengeri máj. 15.12—15.15 pengő 100 kg-ként.

Magpia. (A Mauthner Ödön magtermelő és megkereskedelmi Rt. heti jelentése.) A nemzetközi helyzet megnyugvása következtében az árakulások minden cikkben nyugodtabb irányzatot vett. — **A Budapesti Árú- és Értéktőzsde hivatalos jegyzései nyersárúkat, 100 kg-ként, ab Budapest:** köles vörös 15.50—16.50, egyéb 14.50—15.50, repce 24.25—24.50, ab feladálomlás: mák 142—147, Viktória borsó 18—19.50, Express 18—19.50, lencse nagyszemű 36—43, középszemű 24—30, kisméretű 22—24, bab fehér hosszú 35—36, szokványosabb dunai 29.50—30, dunántúli 29—29.50, felsőmagyarországi 27.50—28, fűrjabb gömbölyű 29—30.50, hosszú 28—29, lucerna nyers, arankás 185—210, löheremag nyers, arankás 100—110, biborheremag 75—79, tavaszi búkköny 16—17.50, szőszösbúkköny 35—36, csillagfűrt fehér lapos 11.50—11.75 pengő.

Abraktakarmány. Árak métermázsánként Budapestén: Árpakorpa 14.70, borsóhéj 19.50, borsókonkolya 16, búza-korpa 14.50—15, búzatakarmányliszt 16—16.50, kókuszdióporácsa 16, lenmagporácsa 17, napraforgóporácsa 16, szárított répaszélet 15, repceporácsa 13.50, rozskorpa 13.50, melász 10.50, halliszt 45 pengő.

Takarmány. Árak métermázsánként penzében: Réti szóna Ia 7.80—8.50, IIa 7—7.60, IIIa 6.40—6.50, mhbárszóna 8.50—9.50, lucernaszóna 10.50—11, atomszalma, rozs 4.20—4.50.

MINDEN ÚJ ELŐFIZETŐ a falusi polgári táborát erősíti

Vágómarha. Bika, tarka, Ia 80—88, kivételesen 85, IIa 70—78, IIIa 60, 68kr, magyar, IIIa 50, tarka, Ia 74—82, IIa 60—73, tenén, tarka, Ia 69—75, kivételesen 80, IIIa 50—68, IIIa 40—48, növénydek 40—85, kicsontozni való 25—38 fillér kg-ként.

Tenyészmarhák és jászokörök. Árak: tarka belföldi jászokörök és beállítani való tőmő 60—70, fehér belföldi jászokörök 60—74, 1½ éves tőmő 52—56, 1½ éves tőmő 52—56, fiatal, frissefejés tőmő 70—80 fillér kg-ként.

Borjú. Árjegyzés elősúlyban: Ia 91—96, kivételesen 102—, IIa 85—90, IIIa 76 fillér kg-ként.

Ló. Cselkő 43—150, igás kocsió (nehéz nyugati fajta) 800—725, igás kocsió (könnyű nyugati fajta) 800—480, szamar 100, alárendelt ló 85—300, vágó ló 60—200 pengő.

Juh. Külföldinek megfelelő Ia fiatal ürű darabonként 50 kg. súlyban 40—46, Ia fiatal bárány, páronként legalább 80 kg. súlyban 46—48 fillér kg-ként, etetés-állítás után gazdaságban mázsával, 3 kg. súlylevonással.

Sertés. Uradalmi zsirsertés páronként 340 kg-on felül 112—114, szedettsertés Ia 105—108, IIa 100—104, IIIa 90—96 fillér kg-ként.

Zsír és szalonna. Szalonna, olvasztani való 180—210, sózott 190—220, füstölt 180—240, háj 190—220, tepertő 180—240, sertészsír helybeli 180—210 fillér kg-ként.

Nyersbőr. Marhabőr, minden súlyban, magyar 1—105, tarka 110—115 fillér. Tarka bikabőr 40 kg-ig marhabőrből, 41—50 kg-ig 20, 51—60 kg-ig 30, ezen felül 40% levonás. Borjubőr, hosszú lábbal 140—145, rövidlábú borjubőr 150—160, merinó juhőr, zóldsúlyban 60—70 fillér kg-ként. Mészárosbőr darabonként 12 pengő, kisebb lóbőrt 10—20%-kal kevesebbet fizettek.

Vad és vadhus. Szarvascomb 220—240, gerinc 300—400, lapocka 100—120, többi része 30—50, őzgerinc 400—500, comb 240—260, többi része 30—100 fillér kg-ként. Nyul, borbőn 300—400, süléd 200—250, fácán 220—260, totyó 80—140 fillér darabonként.

Halpiac. Harscsa, nagyság szerint 260—450, csuka 140—300, ponty 140—200, kárász 110—140, compó 120—140 fillér kg-ként. Rák darabonként 12—50 fillér.

Baromfi és tojás. *Előbaromfi.* Tyúk 240—350, csirke, rántani való 100—150, sütni való 150—250, ruca 200—250 fillér darabonként. — *Leölt baromfi:* Tyúk 140—200, csirke, rántani való 180—280, sütni való 160—260, ruca hízott 140—180, lud hízott 140—190, libamáj, nagy 500—700, kicsi 300—500 fillér kg-ként. Teatofjós 10 darabig 9—11, főzöttojás 8—9 apró 8—9 fillér darabonként.

Tej és tejtermék. Teljes tej 30 le, felőzött tej 10, aludt tej 20—25, tejföl 180—200, tejfél 100—120 fillér literenként, centrifugált vaj 800—840, főzöttvaj 260—300, tehénturó sovány 40—70, juh-turó 160—240, kevert turó 120—180, fűhsajt 180—220, trappista 200—290 fillér kg-ként.

Fűszer és egyéb. Paprika, édes nemes 440—520, félédes 360—500, rózsá 300—400, mák, kék 180—200, pergetett méz 160—200, kőménymag 280—300, házi-szappan szín 99—120, közönséges 66—96 fillér kg-ként.

Zöldség. Sárgarépa 6—16 (csom), petrezselyem 6—20 (csom), kevert zöldség 16—24, zeller 3—16 (db-ja), kalababé 2—6 (db-ja), karnfól 40—70, vöröshagyma makói 14—16, közönséges 10—14, fokhagyma 24—36, cékla 14—24, tejfeskáposzta 8—12, savanyított káposzta 26—32, kekkáposzta 10—20, vöröskáposzta 16—24, fejesaláta 4—12 (db-ja), tormá 80—160, burgonya, Gullába 10—12, ószirozsa 10—12, nyírözönya 10—12, Billa 8—10, tömör csiperkegomba 10—20, szegfűgomba 80—140, étel vargánya 80—160, szárított 350—800, uborka, savanyítottai való 30—56, nagy, salátának való 20—36, zöldpaprika, apró hegyes 16—28, nagy tölteni való 18—40, tök, főz 6—10, paradicsom 12—16, zöldbab 16—40, vajbab 16—40, zöldborsó hüvelyes 40—72, sóska 20—30, paraj, tisztított 20—30, feketeterék 10—24 fillér kg-ként, zöld tengeri darabonként 5—10 fillér.

Gyümölcs. Alma (nemes) 40—120, birsalma 82—70, körte 48—140, szilva, maghaváló 44—68, szilva 120—160, gyümölcsös 120—300, őszibarack 40—160, csemegegyümölcs 56—96, közönséges szőlő 28—44, dió, keményhéjú 80—160, dióbél 400—540, mogoróhéj 440—520, héjazott mandula 480—690 fillér kg-ként.

Borpiac. A szüret pár napon belül teljes erővel megindul, de addig nehéz

tiszta képet adni az elérhető mustárakról. A zöld-fehér árúrt mindenhol megfizették a mustafokontit 1.1—1.2 fillér, szüres árúrt az 1.1 fillér. A szövetkezett vásárlásait a tömegtermő helyeken megkezdte és így az árak emelkedése várható. A megállapított átvételi ár mustafokontit 1.2 fillér. Az exportörök a kivételre kerülő borokat Mailland-fokontit 2 filléres minimummal áron vásárolják. A borsóársz ára értesüléseink szerint 12—22 fillér kg-ként. Debrecen vidékén kisebb tételben történtek eladások literenként 35 filléres áron (sopronsen). A termékülátások erősen csökkentek.

Szecs. A m. kir. szeszgyedáruságnál a forgalom az összes szeszféleségekben e héten is élénk volt, az egyedáruság által megállapított áron.

Gyümölcsipálka. Gyümölcsipálkából a kínlat e héten is gyér volt és az állandó élénk kereslet folytán az eladásra kínált tételek drágább áron kerültek forgalomba. A törkölyipálka 3.75—3.80, a seprőipálka 3.80—3.90, az aperpálka 4.5, a barackpálka (minőség szerint) 8, a szilvium 6.50—7, a borpárlat 4.80—5 pengőig terjedő áron kelt el. Az árak 10.000 literfokontit, III. táblázat szerint + forgalmi adó érteandők.

Idégen pénzemek vételi és eladási ára. Száz pengőért többé kerül száz darab: Angol font 1620—1640; dollár 338.20—342.20; kanadai dollár 332—337; holland forint 184.40—186.40 pengő. — Száz pengőért kevesebbe kerül száz darab: Cseh korona 5.50—10; lengyel zloty 60—61.40; szerb dinár 7.15—7.70; francia frank 8.85—9.25; román leu 3—3.45; bolgár leva 3—3.60; olasz lira 16.90—17.90; svájci frank 77.20—78.10 pengő. Ezekhez az árakhoz még a Magyar Nemzeti Bank által megállapított hivatalos felárak járulnak.

Vásárok jegyzéke

Vasárnap, X. 9. Állat- és kirakodásár: Alpár, Debrecen, Jászódsza. — **Hétfő, X. 10. Állat- és kirakodásár:** Győr, Lepény, Majs, Mezőkövesd, Nagyharsány, Nagykovácsi, Páka, Pálháza, Rábacsanak, Rakaca, Szentendres, Tápólesze, Tiszoroff. **Ló- és kirakodásár:** Báté, Mohács, Ozora. **Ló, marha- és kirakodásár:** Cségye, Godisa (bizonytalan), Mágocs, Nagybalom, Zalaszentmiklós. **Krakodásár:** Nagymaros, Récalmás, Vác. — **Kedd, X. 11. Állat- és kirakodásár:** Báté, Nagyecsed. **Ló- és kirakodásár:** Egerár, Gönc, Kúrd, Mihalyt, Lóvásár, Zalaegerszeg. — **Szerda, X. 12. Állat- és kirakodásár:** Abaújszató, Mórág, Sárospatak. **Ló, marha- és kirakodásár:** Körmend, Nyárad. **Lóvásár:** Csorna. **Ló- és kirakodásár:** Székesfehérvár. — **Csütörtök, X. 13. Ló, marha- és kirakodásár:** Császárt. **Lóvásár:** Devesor. **Sertés- és kirakodásár:** Diósgyőr. — **Péntek, X. 14. Állat- és kirakodásár:** Köles, Szarvas. **Ló, marha- és sertésár:** Aszódt. **Ló- és kirakodásár:** Veszprém. — **Szombat, X. 15. Állat- és kirakodásár:** Besenyszög, Csetény, Elek, Kiszombor, Szarvas. **Ló, marha- és kirakodásár:** Kercseliget.

Arany- és ezüstpénzek ára

1938 október hó 4-én
Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 40 fillér; kétkoronás 80 fillér; ötkoronás 2 pengő 08 fillér; régi egyforintos 1 pengő 07 fillér.
14 karátos tömörarany grammonként 3 pengő 25 fillér.
Szinarany kilogrammja 5800 pengő.
Szhezüst kilogrammja 103 pengő.

VASÁRNAP, X. 9.
9.30: Hírek. 10: Róm. kath. istentisztelet. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.20: Pontos idő, időjárás és vízállás. 12.30: Katonazené. 13.05: „Egészségtügyi Kalendárium”. 14: Hanglatterek. 15: „A törvényhatóságok apallattartás rend szeresítés”. Stephaich Pál dr. Somogy- megye alispánjának előadása. 15.45: Szalonzene. 17: „Munkás vára”. 17.30: Klamár Sándor magyar nóták éneke. 18.55: Hírek. 19.05: „A harmadik magyar Szenté”. P. Bangha Béla előadása.

19.30: Ember Nándor dr. zongorázik. 20.10: „Aranyiszte”. Színpadi ballada. 22.10: Hírek, időjárás. 22.35: Jazz. 23.15: Cigányzene.

Állandó közvetítések félévközpontok:
6.45: Torna, utána hanglemezek. 10: Hírek. 10.20: és 10.45: Két felolvasás. 11.10: Vízjelzés. 12: Harangszó, időjárás-jelentés. 14.40: Időjelzés, stb. 16.45: Pontos időjelzés, stb. 00.05: Hírek.

HÉTFŐ, X. 10.
12.05: Horváthné Veörös Julia zongorázik. 13: Beszúrt-zenekar. 16.15: Diákféltóra. 17: Munkásféltóra. 17.30: Dalosverseny. 18.25: „Istenek és dáma”. Kréta-szigetén”. 18.55: Cigányzene. 19.45: Hírek. 20.10: Ignác Rózsa előadása. 20.40: Hírek. 21: Verd-lemezek. 22.10: Időjárás. 22.15: Cigányzene. 23.10: Szalonzene.

KEDD, X. 11.
12.05: Győri Pál énekel. 13.30: Cigányzene. 16.10: „Asszonyok tanácsadójá”. 17: Perényi Gabriella énekel. 17.30: „A lakóházak óvohelyéről”. Heinrich János örnagy előadása. (Az Orsz. Légyvédelmi Parancsnokság közleménye). 17.50: Szalonzene. 18.30: „Ez a világlap”. 19: Tánccomek. 19.55: Hírek. 20.10: „Hibák bányája”. Bala-híri meséje nyomán rádiószínpadra alkalmazta: Bakay Ervin. 21.05: Hírek, időjárás. 21.30: Hangverseny zenekar. 23.10: Cigányzene.

SZERDA, X. 12.
12.05: Hanglemezek. 13.30: Szímfónikus Zenekar. 16.15: Diákféltóra. 17: „Marosi bomokbárlások”. 17.30: Menace Jakab zongorázik. 18.10: Versek. 18.30: Cigányzene. 19: „A műhely beszél Benes országjáró”. Strányi Lajos előadása. 19.50: Hírek. 20: Kiliigyi negyedóra. 20.15: „Vig özevgy”. Operett. Zenéjét szerzte Lehar Ferenc. 21.10: Hírek. 22.20: Hírek, időjárás. 23.10: Szalonzene.

CsÜTÖRTÖK, X. 13.
12.05: Balajka-zenekar. 13.30: Cigányzene. 16.15: Háztartási előadás. 17: Tánccomek. 17.30: „Apró szívség”. 18: Szalonzene. 19: „Méhészeti időszéri tanácsadó”. Való Árpád m. kir. gazdasági tanácsos, méhészeti főfelügyelő előadása. 19.15: Hírek. 19.30: Operaház előadása. 19.45: „Május királyi nőtje”. Zenéjét szerzte Gluck 2. „Pesti karnavál”. Tánccélték Liszt Ferenc zenéjére 3. „Csárdajelenet”. Tánccélték Hubay Jenő zenéjére. 20.10: Hírek. 21.05: Hírek, időjárás. 22.20: Cigányzene. 23.10: Jazz.

PÉNTEK, X. 14.
12.05: Gere Lóla és Szűgyi Kálmán operaház tagok énekelnek. 13.30: Szalonzene. 16.15: Diákféltóra. 17: Cigányzene. 18: „Magyar mecenások”. József nádor. 18.30: Katonazené. 19.15: Hírek. 19.45: „A zretina-greeni kovács”. 20.15: Hanglemezek. 21.15: Hírek, időjárás. 21.40: Operaház zenekar. 23.10: Jazz-hármas.

SZOMBAT, X. 15.
12.05: Katonazené. 13.30: Hanglemezek. 16.15: Mesék. 17: Lászlóffy Margit zongorázik. 17.30: „Avilaj Szent Teréz”. 18: Szalonzene. 18.40: „Északi rokonaim ma reánk gondolnak”. 19: Magyar nóták. 19.55: Hírek. 20: „Dal a tiszpáros virágról”. Hangjáték. 21.40: Hírek, időjárás. 22.05: Jazz. 23.10: Cigányzene.

Budapest II.
Vasárnap, X. 9. 11.15: Hanglemezek. 15: Hanglemezek. 17: Hegedű. 18.30: Előadás. 19.30: Előadás. 20.10: Hírek. 20.35: Hanglemezek. 21.40: Időjárás. — **Hétfő, X. 10. 17.55: Előadás.** 19: Német nyelvlecke. 19.30: Előadás a Panamastornáról. 30: Hírek. 20.25: Hanglemezek. 21.05: Szalonötös. — **Kedd, X. 11. 18: Mezőgazdasági féltóra.** 18.35: Szalonzene. 19: Francia nyelvlecke. 19.30: Előadás. 20: Hírek. 20.25: Néprajzi hanglemezek. — **Szerda, X. 12. 18.30: Olasz nyelvlecke.** 19: Hegedű. 19.35: Előadás. 20: Hírek. 20.25: Tánccomek. 21: Cigányzene. 22: Időjárás. — **Csütörtök, X. 13. 18: Hanglemezek.** 18.30: Angol nyelvlecke. 19: Hanglemezek. 19.30: Előadás. 20: Hírek. 20.25: Postászenekar. — **Péntek, X. 14. 18: Hegedű.** 18.45: Gyorsírás. 19.15: Előadás. 20: Hírek. 20.25: Cigányzene. 21.35: Időjárás. — **Szombat, X. 15. 18: Mezőgazdasági féltóra.** 18.45: Szalonzene. 19.15: Felolvasás. 20: Hírek. 20.25: Hanglemezek.

KIADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDÁ ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSÉG FELLELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL.